



Hrvatski
zavod za
zdravstveno
osiguranje

Croatian
Health
Insurance
Fund

**IZVJEŠĆE O POSLOVANJU
HRVATSKOG ZAVODA ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE
ZA 2021. GODINU**

ZAGREB, VELJAČA 2022.

SADRŽAJ

1. UVOD	3
2. OSIGURANICI.....	4
3. PRIHODI – PRIMICI	7
4. RASHODI – IZDACI.....	11
5. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA	15
6. NAKNADE.....	24
7. OBVEZE	33
8. POTRAŽIVANJA.....	34
9. FINANCIJSKI REZULTAT	35
10. ZAKLJUČAK.....	36

1. UVOD

Tijekom 2021. godine, nastavkom pandemije bolesti COVID-19 te utjecaja epidemioloških mjera na gospodarsku aktivnost, dovelo je do toga da su se glavne stavke ukupnih prihoda HZZO-a (doprinosi i proračun) ostvarivale različitom dinamikom. Naime, tijekom prvog kvartala, rast prihoda od doprinosa bio je manji od planiranih, a troškovi povećanog obima testiranja, nabave cjepiva i provođenje cijepljenja uz troškove liječenja i bolovanja zbog bolesti COVID-19 dovelo je u poziciju HZZO da zaostaje s plaćanjem dospjelih obveza za lijekove na recepte. Iako je zbog dobre turističke sezone rast prihoda od doprinosa do kraja godine povećan i ostvaren iznad planiranog iznosa, to nije bilo dovoljno za podmirenje obveza za lijekove na recepte u zakonskim rokovima dospjeća. Pored toga, višegodišnji problemi u poslovanju bolničkih zdravstvenih ustanova dodatno su pogoršani, tako da je preraspodjelom unutar državnog proračuna te kroz dvije izmjene i dopune financijskog plana (u lipnju i studenom) Ministarstvo financija doznačilo dodatna sredstva iz proračuna za podmirenje obveza HZZO-a za lijekove na recepte te preko HZZO-a doznačilo dodatna sredstva i bolničkim zdravstvenim ustanovama za pokriće dospjelih obveza za lijekove i potrošni medicinski materijal u cilju normalizacije funkcioniranja zdravstvenog sustava.

U ovom Izvešću prikazani su značajniji pokazatelji financijskog poslovanja HZZO-a potkrijepljeni naturalnim pokazateljima za zdravstvenu zaštitu i privremenu nesposobnost za rad u 2021. godini.

2. OSIGURANICI

Prema podacima iz baze osiguranika HZZO-a i dalje se nastavlja trend smanjenja ukupnog broja osiguranika. Tako je tijekom 2021. evidentiran prosječan broj od 4.148.091 osiguranika što je 0,33% ili 13.537 osoba manje nego u istom razdoblju prethodne godine, kada je prosječno evidentirano njih 4.161.628.

Nakon kratkotrajnog pada broja aktivnih osiguranika u prethodnoj godini zbog smanjenja gospodarskih aktivnosti uzrokovanih pandemijom bolesti COVID-19, u 2021., trend rasta broja aktivnih osiguranika ponovno se nastavlja. Naime, iako pandemija bolesti COVID-19 još traje i broj zaraženih je bio veći, posebice u prvom i zadnjem kvartalu, uz propisane epidemiološke mjere, procjeppljivanjem stanovništva i turističkom sezonom iznad svih očekivanja (gotovo na razini 2019.) došlo je do značajnog rasta gospodarskih aktivnosti što je rezultiralo rastom BDP-a, a time i broja zaposlenih. Tako je broj aktivnih osiguranika veći u odnosu na 2020. godinu 2,41%, odnosno evidentirano je 37.898 više zaposlenih .

U strukturi broja aktivnih osiguranika 757.717 ili 46,97% čine žene, a 855.372 ili 53,03% čine muškarci. Interesantno je napomenuti vezano uz strukturu zaposlenih po spolu da je u ukupnom broju, broj zaposlenih žena povećan za 19.631, a muškaraca za 18.267 u odnosu na prethodnu godinu.

Nadalje, evidentirano je 1.051.358 umirovljenika, što je 0,72% ili čak 7.587 osoba manje u odnosu na prethodnu godinu kada je evidentirano 1.058.945 umirovljenika. Nažalost, na smanjenje broja umirovljenika značajan utjecaj imala je i bolest COVID-19 koja je posebno ugrozila stariju populaciju.

U 2021. godini evidentirane su 1.113.793 osobe kategorije ostalih osiguranika koje su pravo na zdravstvenu zaštitu ostvarile po različitim osnovama osiguranja, koje čine nezaposleni, djeca do navršene 18. godine, učenici srednjih škola i studenti na redovnom školovanju, INO osiguranici-umirovljenici, osobe nesposobne za samostalan život i rad i drugi.

Osiguranici	Prosječan broj				Učešće %	
	2019.	2020.	2021.	Indeks '21/'20	2020.	2021.
- aktivni radnici	1.599.311	1.575.192	1.613.090	102,41	37,85	38,89
- aktivni poljoprivrednici	12.272	10.746	9.089	84,58	0,26	0,22
- umirovljenici	1.059.765	1.058.945	1.051.358	99,28	25,45	25,34
- članovi obitelji	458.512	403.423	360.761	89,42	9,69	8,70
- ostali	1.058.798	1.113.322	1.113.793	100,04	26,75	26,85
Ukupno Republika Hrvatska	4.188.658	4.161.628	4.148.091	99,67	100,00	100,00

U strukturi osiguranika, aktivni radnici čine 38,89%, umirovljenici 25,34%, poljoprivrednici 0,22%, članovi obitelji 8,70% te ostali osiguranici 26,85% .

Od ukupnog broja osiguranih osoba (4.148.091), nositelji osiguranja čine 91,30% ili 3.787.330 osoba, dok članovi obitelji čine 8,70% ili 360.761 osoba. Tako je uz 1.613.090 aktivnih radnika

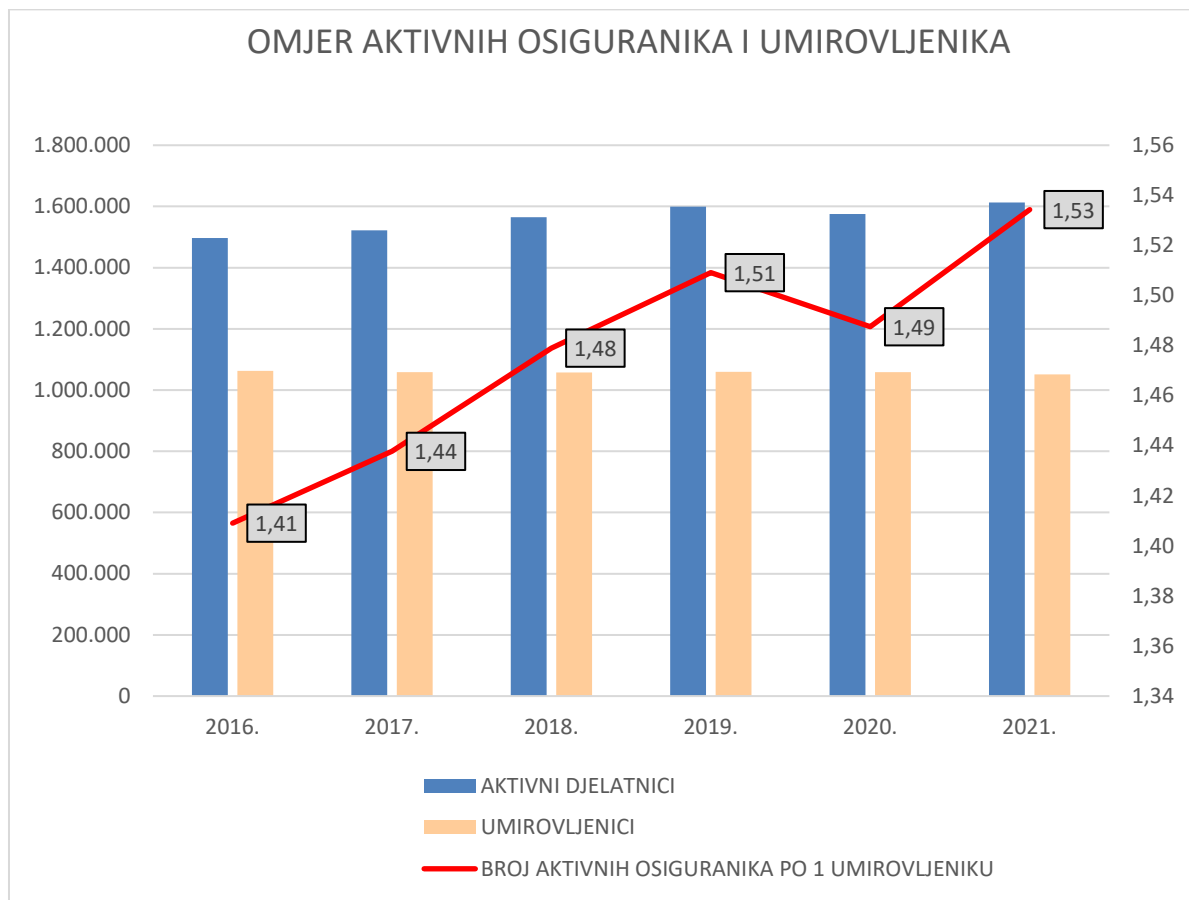
pravo na zdravstvenu zaštitu ostvarilo i 240.671 član njihovih obitelji što je 14,92% aktivnih radnika. Uz 1.051.358 umirovljenika, evidentirano je 68.849 članova obitelji ili 6,55%.

Odnos nositelja osiguranja i pripadajućih članova obitelji vidljiv je u sljedećem pregledu:

Kategorije osiguranika	Prosječan broj u 2021.		
	Nositelji osiguranja	Članovi obitelji nositelja osiguranja	% članova obitelji u odnosu na nositelje
- aktivni radnici	1.613.090	240.671	14,92
- aktivni poljoprivrednici	9.089	1.701	18,71
- umirovljenici	1.051.358	68.849	6,55
- ostali	1.113.793	49.540	4,45
Ukupno Republika Hrvatska	3.787.330	360.761	9,53

Već spomenutim povećanjem broja aktivnih osiguranika i smanjenjem broja umirovljenika nešto je povoljniji omjer broja zaposlenih po umirovljeniku. Tako na jednog umirovljenika dolazi 1,53 aktivni radnik (u istom razdoblju prethodne godine omjer je bio 1:1,49). Omjer aktivnih radnika i umirovljenika po godinama, vidljiv je na sljedećem grafikonu.

Grafikon 1



Usporednim pregledom broja aktivnih i ukupnih osiguranika po područnim službama, vidljivo je povećanje broja aktivnih radnika u svim područnim službama. Najveći broj aktivnih radnika povećao se u područnim službama Bjelovar (3,92%), Vinkovci (3,91%), Šibenik (3,89%), Koprivnica (3,81%) i Zadar (3,63%) što je daleko iznad prosječnog povećanja broja aktivnih osiguranika na razini Republike Hrvatske koje je iznosilo 2,41%.

Ukupni broj osiguranika u većini područnih službi je smanjen osim kod nekoliko njih kod kojih je ukupan broj osiguranika na istoj razini kao i prethodne godine (Dubrovnik, Pazin, Split, Zadar i Zagreb).

REGIONALNI URED/ PODRUČNA SLUŽBA	AKTIVNI RADNICI			U K U P N O OSIGURANICI		
	2020.	2021.	INDEKS 2021/20	2020.	2021.	INDEKS 2021/20
	1	2	3	4	5	6
BJELOVAR	38.068	39.562	103,92	109.441	108.105	98,78
ČAKOVEC	42.448	43.300	102,01	107.774	107.690	99,92
DUBROVNIK	47.050	48.577	103,25	127.167	127.193	100,02
GOSPIĆ	16.142	16.715	103,55	46.022	45.573	99,02
KARLOVAC	43.635	44.644	102,31	118.235	117.257	99,17
KOPRIVNICA	39.020	40.506	103,81	108.090	107.233	99,21
KRAPINA	52.179	53.195	101,95	124.248	123.862	99,69
OSIJEK	98.968	101.345	102,40	281.595	279.071	99,10
PAZIN	88.011	90.598	102,94	214.696	215.191	100,23
POŽEGA	23.527	24.276	103,18	70.444	69.733	98,99
RIJEKA	113.251	114.834	101,40	290.147	288.941	99,58
SISAK	53.675	55.043	102,55	154.923	153.098	98,82
SLAVONSKI BROD	46.364	47.918	103,35	144.278	142.657	98,88
SPLIT	163.357	168.354	103,06	461.492	461.686	100,04
ŠIBENIK	35.133	36.500	103,89	104.191	103.566	99,40
VARAŽDIN	69.673	70.826	101,65	165.078	164.154	99,44
VINKOVCI	50.582	52.559	103,91	161.869	160.027	98,86
VIROVITICA	25.521	26.290	103,01	77.883	77.033	98,91
ZADAR	60.550	62.747	103,63	172.662	173.019	100,21
ZAGREB	468.038	475.300	101,55	1.121.393	1.123.001	100,14
U K U P N O:	1.575.192	1.613.090	102,41	4.161.628	4.148.091	99,67

3. PRIHODI – PRIMICI

Ukupni prihodi HZZO-a u 2021. godini ostvareni su u iznosu od 32.786.242.111 kn ili 15,63% više nego u prethodnoj godini kada su ukupni prihodi s primicima od beskamatnog zajma iznosili 28.354.511.457 kn. U strukturi ukupnih prihoda, prihodi od doprinosa povećani su 11,03% i iznose 23.362.833.003 kn. Najveće povećanje bilježe prihodi od proračuna koji su inicijalno planirani u iznosu od 2.760.000.000 kn, a tijekom godine, kroz dvije izmjene i dopune financijskog plana u konačnici iznose 6.818.005.710 kn ili 80,89% više u odnosu na prethodnu godinu i čine čak 20,79% ukupnih prihoda (13,29% u 2020.). Prihodi po posebnim propisima ostvareni su u iznosu od 2.587.182.144 kn i veći su 5,56%.

Pregled ostvarenih prihoda u 2021. u odnosu na 2020. godinu u kn

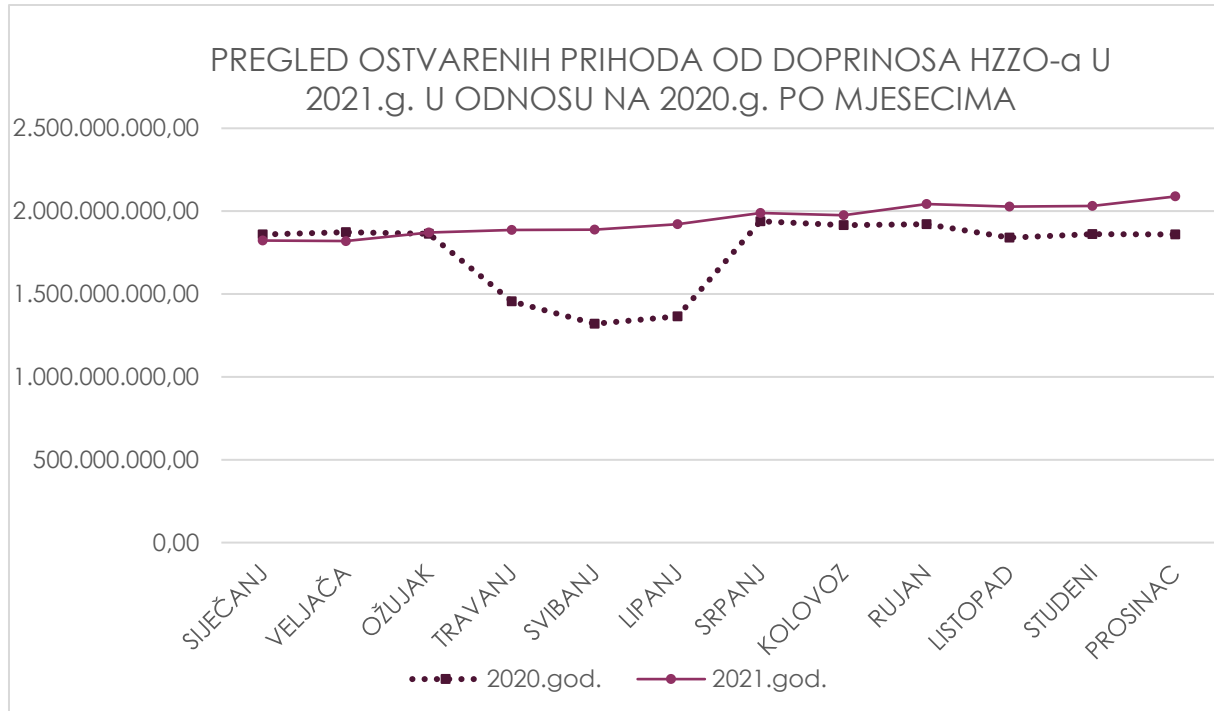
Prihodi-primici	2020.	2021.	Indeks	Struktura	
				2020.	2021.
Prihodi od doprinosa	21.042.813.887	23.362.833.003	111,03	74,21	71,26
Prihodi od proračuna	3.769.214.996	6.818.005.710	180,89	13,29	20,79
Prihodi po posebnim propisima	2.451.009.246	2.587.182.144	105,56	8,65	7,89
Prihodi od imovine	7.756.756	9.314.401	120,08	0,03	0,03
Pomoći iz inozemstva-projekti EU	797.177	4.348.502	545,49	0,00	0,01
Prihodi od pruženih usluga	1.978.297	1.860.355	94,04	0,01	0,01
Ostali prihodi	253.178	1.212.293	478,83	0,00	0,00
Prihodi od prodaje nefinancijske imovine	3.109.964	1.485.703	47,77	0,01	0,01
Ukupni prihodi	27.276.933.501	32.786.242.111	120,20	96,20	100,00
Primici od zaduživanja	1.077.577.956			3,80	
Ukupni prihodi i primici	28.354.511.457	32.786.242.111	115,63	100,00	100,00

Prihodi od doprinosa predstavljaju glavni oblik financiranja obveznog zdravstvenog osiguranja te je nakon njihovog prošlogodišnjeg smanjenja zbog pada gospodarskih aktivnosti, postupni oporavak gospodarstva tijekom 2021. godine značajno utjecao na rast prihoda od doprinosa koji su ostvareni u iznosu od 23.362.833.003 kn, odnosno 11,03% više (u nominalnom iznosu 2,320 mlrd. kn) nego prethodne godine. Iako je došlo do znatnog povećanja prihoda od doprinosa, njihov udio u ukupnim приходima je 71,26% ili 2,95 strukturnih poena manje nego u prethodnoj godini, zbog povećanja udjela prihoda od proračuna (s 13,29% na 20,79%).

Takvo ostvarenje prihoda od doprinosa (posebice od srpnja do kraja 2021. godine kada je prosječni mjesečni prihod bio preko 2 mlrd. kn), odraz je već spomenute dobre turističke sezone, tako da pogoršanje epidemiološke situacije krajem godine, ipak nije dovelo do smanjenja ovih prihoda (Grafikon 2). Potrebno je naglasiti činjenicu da prosječna mjesečna bruto plaća ima i dalje trend rasta u odnosu na isto razdoblje prethodne godine (prema podacima Državnog zavoda za statistiku za razdoblje siječanj-prosinac 2021. bilježi se prosječan rast od 4,2%). To je rezultat povećanja gospodarskih aktivnosti, a dijelom i rezultat pomoći države gospodarstvenicima u očuvanju radnih mjesta ciljanim mjerama koje se provode od samog početka pandemije bolesti COVID-19 i još uvijek su na snazi proporcionalno obuhvatu epidemioloških mjera.

U okviru ukupnih prihoda od doprinosa ostvaruju se i prihodi od doprinosa iz mirovina u visini od 3% koji plaćaju umirovljenici iz mirovina koje su veće od prosječne mjesečne neto plaće u Hrvatskoj (za 2021.godinu to se odnosi na mirovine veće od 6.724 kn).

Grafikon 2



Prihodi od proračuna ostvaruju se sukladno članku 72. i 82. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju i čl.14 Zakona o dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju, a čine ih prihodi od proračunskih korisnika koji plaćaju doprinose za nezaposlene osobe, za osobe kojima je odlukom nadležnog suda oduzeta sloboda, dodatni doprinos za osiguranike korisnike mirovina po propisima o mirovinskom osiguranju i prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja, prihodi od posebnog poreza na duhanske prerađevine, prihodi na ime premija za police dopunskog zdravstvenog osiguranja za osiguranike kojima se polica pokriva na teret Državnog proračuna te za pokriće troškova zdravstvene zaštite osiguranika koji su to pravo ostvarili na teret državnog proračuna.

Kao što je već spomenuto za ovu vrstu prihoda, u izvornom planu, temeljem Smjernica Vlade Republike Hrvatske i Uputa Ministarstva financija, utvrđen je limit od 2.760.000.000 kn. Zbog slabijeg ostvarenja prihoda od doprinosa u prvom kvartalu te porasta troškova vezanih uz bolest COVID-19 došlo je do kašnjenja HZZO-a u plaćanju lijekova na recepte. Isto tako, višegodišnji problemi u poslovanju bolničkih zdravstvenih ustanova dodatno su pogoršani. Zbog svega toga pristupilo se izmjeni i dopuni financijskog plana HZZO-a za 2021. godinu kojim su prihodi od proračuna utvrđeni u iznosu od 6.118.000.000 kn, odnosno povećani su za 3,358 mlrd. kn. Naime, ubrzanim povlačenjem 1,548 mlrd. kuna (od travnja do rujna 1,248 mlrd. kuna za pokriće dospjelih obveza za lijekove na recepte i 300 mil. kn bolnicama) te doznakom dodatnih sredstava bolničkim zdravstvenim ustanovama (1,8 mlrd. kn za pokriće dospjelih obveza prema dobavljačima za lijekove i potrošni medicinski materijal uplaćenih u travnju, svibnju i lipnju 2021.). Međutim, daljnjim pogoršanjem epidemiološke situacije te proporcionalno tome i povećanjem troškova testiranja, nabave cjepiva, liječenja i naknada

bolovanja (iako su prihodi od doprinosa porasli) HZZO nije mogao plaćati ljekarnama lijekove na recepte u dogovorenim rokovima plaćanja. Zbog toga, Ministarstvo financija u drugoj izmjeni i dopuni financijskog plana HZZO-a usvojenoj u mjesecu studenom, doznačuje dodatnih 700 mil. kuna iz proračuna u svrhu plaćanja dospjelih obveza za lijekove na recepte.

Temeljem prethodno iznesenog, prihodi od proračuna u konačnici su ostvareni u iznosu od 6.818.005.710 kn, što čini 20,79% ukupnih prihoda, a u odnosu na isto razdoblje 2020. godine ostvareno je 80,89% ili 3,049 mlrd. kuna više sredstava.

Prihodi po posebnim propisima ostvareni su u ukupnom iznosu od 2.587.182.144 kn i veći su od istih prihoda u prethodnoj godini 5,56% ili 136.172.898 kn više, a čine ih:

- prihodi od sufinanciranja cijene usluge, odnosno participacije u iznosu od 610.750.197 kn (615.809.219 kn u 2020.) koji su smanjeni 0,82% najvećim dijelom zbog daljnjeg smanjenja prihoda od dopunskog zdravstvenog osiguranja koji su izvršeni u iznosu od 548.000.000 kn proporcionalno manjem broju izvršenih zdravstvenih usluga. Od drugih privatnih osiguravajućih društava ostvareno je 43.018.040 kn, a naplaćena gotovina od osiguranika koji nemaju dopunsko osiguranje ostvarena je u iznosu od 19.732.157 kn.

- prihodi od premije dopunskog osiguranja povećani su 0,48% i iznose 888.124.754 kn (883.908.457 kn u 2020.).

- prihodi od premije obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti, kojeg izdvajaju društva za osiguranje po stopi od 4% na ime naplaćene funkcionalne premije obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti, ostvarene su u manjem iznosu u odnosu na ostvarenje u prethodnoj godini (3,75% manje) i iznose 48.309.444 kn.

- prihodi od INO osiguranja temeljem sklopljenih međunarodnih ugovora o zdravstvenom osiguranju u 2021. godini ostvareni su u iznosu od 455.626.694 kn ili 3,30% više nego u 2020. godini kada su iznosili 441.052.145 kn.

Prihodi od sudskih taksi, regresnih postupaka, a posebice prihodi od rabata za lijekove u stalnom su porastu i iskazani su u ukupnom iznosu od 584.371.054 kn ili 26,03% više (463.677.807 kn u 2020.). Ovakav rast prihoda isključivo je rezultat povećanja prihoda od rabata za lijekove s osnovne i dopunske liste lijekova i posebno skupih lijekova te prihoda od naknada za stavljanje na listu lijekova HZZO-a koji su ostvareni u iznosu od 568.603.684 kn (449.746.738 kn u 2020.).

Vezano uz već spomenute financijske podatke o naplaćenju premiji dopunskog osiguranja, potrebno je spomenuti daljnje smanjenje broja polica te je u razdoblju siječanj-prosinac 2021. godine zaključeno ukupno 2.367.048 polica (2.382.580 u 2020.) Od tog broja, 607.246 osiguranika ispunjavaju uvjete da im se polica plaća na teret Državnog proračuna (594.614 u 2020.), dok njih 1.759.802 sami plaćaju policu dopunskog zdravstvenog osiguranja (1.787.966 u 2020.). Povećanjem imovinskog cenzusa za oslobođenje od plaćanja dopunskog zdravstvenog osiguranja, povećao se broj polica koje se plaćaju na teret proračuna, a time smanjuje broj osiguranika koji sami plaćaju policu. Broj važećih polica u dopunskom zdravstvenom osiguranju na dan 31.12.2021. godine iznosi 2.226.170, s tim da 1.672.714 osoba sami plaćaju policu dopunskog zdravstvenog osiguranja, a za 553.456 osiguranika polica je na teret Državnog proračuna.

Pregled ukupnog broja važećih polica na dan 31.12.2021./2020. godine vidljiv je u sljedećoj tablici:

	31.12.2020.	31.12.2021.	Indeks
Osiguranici koji sami plaćaju	1.717.488	1.672.714	97,39
Na teret sredstva DPRH	552.613	553.456	100,15
Ukupno:	2.270.101	2.226.170	98,06

Prihodi od imovine ostvareni su u iznosu od 9.314.401 kn, a vrijednosno najznačajnije stavke su prihodi od pozitivnih tečajnih razlika u iznosu od 1.756.096 kn, prihodi od zateznih kamata u iznosu od 6.897.800 kn te prihodi od zakupa i iznajmljivanja imovine u iznosu od 660.435 kn.

Prihodi od prodaje nefinancijske imovine ostvareni su u iznosu od 1.485.703 kn, a čine ih prihodi od prodaje stanova na obročnu otplatu, prihodi od prodaje poslovnih objekata i prihodi od prodaje prijevoznih sredstava u cestovnom prometu.

Ukupni prihodi poslovanja i prihodi od prodaje nefinancijske imovine za 2021. godinu planirani u visini od 32.219.000.000 kn, ostvareni su u iznosu od 32.786.242.111 kn, što je 1,76% ili 567.242.111 kn više od planiranih.

4. RASHODI – IZDACI

Prema knjigovodstvenoj evidenciji zaprimljenih računa i otplate primljenih zajmova, u razdoblju 01.01. - 31.12.2021. godine, ukupni rashodi i izdaci HZZO-a iznosili su 31.038.544.344 kn, odnosno veći su 14,56% ili u nominalnom iznosu 3.944.077.880 kn od rashoda u prethodnoj godini kada su iznosili 27.094.466.464 kn.

Struktura rashoda u 2021. godini u odnosu na prethodnu godinu je sljedeća:

Rashodi - izdaci	2020.	2021.	Indeks	Struktura	
				2020.	2021.
Zdravstvena zaštita obveznog zdravstvenog osiguranja i zaštita zdravlja na radu	22.717.370.658	26.277.030.933	115,67	83,84	84,66
Zdravstvena zaštita dopunskog zdravstvenog osiguranja	1.027.255.885	1.156.766.437	112,61	3,79	3,73
Ukupna zdravstvena zaštita	23.744.626.543	27.433.797.370	115,54	87,63	88,39
Ukupne naknade	2.911.395.005	3.168.724.519	108,84	10,75	10,21
Rashodi za zaposlene	276.527.508	292.058.778	105,62	1,02	0,94
Materijalni rashodi	88.545.327	79.968.813	90,31	0,33	0,26
Financijski rashodi	28.052.931	21.763.372	77,58	0,10	0,07
Rashodi po projektima EU	946.785	1.095.078	115,66	0,00	0,00
Ostali rashodi-naknada štete	4.352.694	4.512.894	103,68	0,02	0,01
Rashodi za nabavu nefin. imovine	40.019.670	24.024.087	60,03	0,15	0,08
Ukupno ostali rashodi	438.444.916	423.423.022	96,57	1,62	1,36
Ukupni rashodi	27.094.466.464	31.025.944.911	114,51	100,00	99,96
Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova		12.599.433			0,04
Ukupni rashodi - izdaci	27.094.466.464	31.038.544.344	114,56	100,00	100,00

Ukupni troškovi zdravstvene zaštite osiguranika HZZO-a (obveznog i dopunskog) čine 88,39% ili 27.433.797.370 kn, troškovi naknada 10,21% ili 3.168.724.519 kn, a svi ostali troškovi čine 1,36% ukupnih rashoda.

U okviru ukupne zdravstvene zaštite, za zdravstvenu zaštitu koja se pokriva iz obveznog zdravstvenog osiguranja i zaštitu zdravlja na radu utrošeno je 26.277.030.933 kn ili 15,67% više, odnosno 3.559.660.275 kn više nego u istom razdoblju prethodne godine. U dopunskom zdravstvenom osiguranju rashodi za zdravstvenu zaštitu iznosili su 1.156.766.437 kn što je, nakon velikog prošlogodišnjeg pada troškova, 12,61 % više, ali još uvijek nije doseglo visinu troškova iz 2019. godine zbog još uvijek manjeg broja korištenja zdravstvene zaštite zbog kontrolnih pregleda i sl.

Troškovi naknada iznose 3.168.724.519 kn, čine 10,21% ukupnih rashoda i veće su u odnosu na 2020. godinu 8,84%, dijelom zbog povećanih troškova za naknade zbog izolacije i samoizolacije vezano uz bolest COVID-19, većih troškova refundacija naknada zbog bolovanja preko 42 dana koja se plaćaju na teret HZZO-a, kao i povećanja troškova naknada za rodiljni dopust.

Slijedom prethodno iznesenog, troškovi zdravstvene zaštite temeljem obveznog i dopunskog osiguranja, isplate naknada zbog privremene nesposobnosti za rad, kao i ostalih naknada koje

proizlaze iz Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju, glavne su djelatnosti HZZO-a na koje otpada 98,60% ukupnih rashoda.

U okviru Ostalih rashoda prikazuju se rashodi za zaposlene, materijalni rashodi, financijski rashodi, rashodi za nabavu nefinancijske imovine, rashodi po EU projektima, naknada štete (odštetni zahtjevi-azbestoza), koji su u 2021. godini iskazani u ukupnom iznosu od 423.423.022 kn, manji su od istih rashoda prethodne godine 3,43% kada su iznosili 438.444.916 kn i čine 1,36% sveukupnih rashoda.

Rashodi za zaposlene čine 68,98% ostalih izdataka i izvršeni su u iznosu od 292.058.778 kn ili 5,62% više od rashoda prethodne godine kada su iznosili 276.527.508 kn, a čine ih bruto plaće s doprinosima na plaće, jubilarne nagrade, dar za djecu zaposlenika, otpremnine radi odlaska u mirovinu, naknade zbog bolesti zaposlenika te sukladno Kolektivnom ugovoru za djelatnosti zdravstva i zdravstvenog osiguranja povećanje osnovice od siječnja 2021. u visini od 4%. Isplaćena je naknada za korištenje godišnjeg odmora i božićnica u iznosu od po 1.500 kn po zaposleniku. Prosječan broj zaposlenih na osnovi sati rada u HZZO-u u 2021. godini je 2.144 zaposlenika za koje su sredstva za bruto plaću na godišnjoj razini iznosila 241.764.498 kn, iz čega proizlazi da prosječna mjesečna bruto plaća po zaposlenom iznosi 9.396,94 kn, što je manje je od prosječne bruto plaće po zaposlenom u Republici Hrvatskoj. Naime, prema podacima Državnog zavoda za statistiku, prosječna bruto plaća po zaposlenom u pravnim osobama Republike Hrvatske (za razdoblje siječanj-prosinac 2021. godine) iznosi 9.599 kn. Prema kadrovskoj evidenciji broj zaposlenih u HZZO-u na dan 31.12.2021. godine iznosio je 2.380 osoba (2.379 radnika i jedan dužnosnik).

U promatranom razdoblju rashodi za materijalne izdatke iznosili su 79.968.813 kn i manji su 9,69% od istih izdataka u prethodnoj godini kada su iznosili 88.545.327 kn.

Financijski rashodi smanjeni su 22,42% i iznose 21.763.372 kn, a čine ih izdaci platnog prometa i bankarske usluge, negativne tečajne razlike i zatezne kamate.

Ostali rashodi izvršeni u iznosu 4.512.894 kn uglavnom se odnose na troškove za odštetne zahtjeve temeljem rješenja Povjerenstva za rješavanje odštetnih zahtjeva radnika profesionalno izloženih azbestu imenovanog od strane Vlade RH u iznosu od 4.490.115 kn, a ostatak od 22.778 kn odnosi se na troškove žalbenih postupaka i sl.

Rashodi za nabavu nefinancijske imovine iskazani su u iznosu od 24.024.087 kn i znatno su manji od istih izdataka iskazanih u prethodnoj godini kada je bilo planiranih ulaganja na građevinskim objektima (adaptacije i uređenja prostora regionalnih ureda i područnih službi Zavoda), saniranja posljedica od potresa na pojedinim lokacijama HZZO-a u Zagrebu te planirane kupnje poslovnog prostora u Zadru za potrebe stručne službe područnog ureda HZZO-a. U protekloj godini evidentirani su troškovi redovitog održavanja i opremanja poslovnih prostora HZZO-a i nastavak radova na sanaciji objekata HZZO-a.

Budući da se plan otplate beskamratnog zajma koji je HZZO dobio u prethodnoj godini od Ministarstva financija nije izvršavao planiranim tijekom u 2021. godini, zadnjom izmjenom i dopunom plana, procjena je bila da će iznos otplate zajma do kraja godine biti u iznosu od 30.000.000 kn. Do kraja godine izvršen je povrat zajma u iznosu od 12.599.433 kn ili 42% ukupno planiranog iznosa.

Pregled financijskog poslovanja HZZO-a prikazano je u priloženom tabelarnom pregledu (Tablica 1).

Tablica 1: Pokazatelji financijskog poslovanja Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje za razdoblje I. - XII. 2021. god. u kn						
Red. br.	Pokazatelji	I - XII. 2020.	I - XII. 2021.	Indeks	Struktura I.- XII.2020.	Struktura I.- XII.2021.
PRIHODI - PRIMICI						
1	Prihodi od doprinosa	21.042.813.887	23.362.833.003	111,03	74,21	71,26
2	Prihodi od proračuna	3.769.214.996	6.818.005.710	180,89	13,29	20,80
3	Prihodi po posebnim propisima	2.451.009.246	2.587.182.144	105,56	8,64	7,89
4	Prihodi od financijske imovine (kamate)	7.756.756	9.314.401	120,08	0,03	0,03
5	Prihodi od projekata EU	797.177	4.348.502	545,49	0,00	0,01
6	Prihodi od pruženih usluga	1.978.297	1.860.355	94,04	0,01	0,01
7	Kazne, upravne mjere i ostali prihodi	253.178	1.212.293	478,83	0,00	0,00
8	Prihodi od prodaje nefinancijske imovine	3.109.964	1.485.703	47,77	0,01	0,00
	UKUPNI PRIHODI (1-8)	27.276.933.501	32.786.242.111	120,20	96,20	100,00
9	Primici od zaduživanja	1.077.577.956			3,80	0,00
	Sveukupno prihodi i primici (1-9)	28.354.511.457	32.786.242.111	115,63	100,00	100,00
RASHODI - IZDACI						
1	PRIMARNA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA	4.255.343.278	4.484.468.501	105,38	15,71	14,45
	<i>Primarna zdravstvena zaštita- ugovori</i>	3.191.400.724	3.328.476.368	104,30	11,78	10,72
	<i>HMP i sanitetski prijevoz</i>	896.527.449	942.470.464	105,12	3,31	3,04
	<i>Zdravstvena njega u kući</i>	166.523.733	175.320.653	105,28	0,61	0,56
	<i>Posebna nagrada zdr.radnicima za vrijeme trajanja posebnih okolnosti</i>	891.372	38.201.016		0,00	0,12
2	LIJEKOVI NA RECEPTE	4.130.795.015	4.319.163.024	104,56	15,25	13,92
3	ORTOPEDSKI UREĐAJI I POMAGALA	853.589.002	900.797.459	105,53	3,15	2,90
	<i>Ortopedski uređaji i pomagala</i>	852.315.879	899.074.981	105,49	3,15	2,90
	<i>Inzulinske pumpe</i>	1.273.123	1.722.478	135,30	0,00	0,01
4	BOLNIČKA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA	8.782.200.150	10.626.704.429	121,00	32,41	34,24
	<i>Bolnička zdravstvena zaštita</i>	8.473.924.311	10.151.482.686	119,80	31,28	32,71
	<i>Eksplantacije u bolnicama</i>	3.788.076	4.491.791	118,58	0,01	0,01
	<i>Transplantacije u bolnicama</i>	104.378.936	121.184.282	116,10	0,39	0,39
	<i>Intervencijska kardiologija</i>	76.134.187	89.965.192	118,17	0,28	0,29
	<i>Intervencijska neurologija i neuroradiologija</i>	41.953.307	45.070.008	107,43	0,15	0,15
	<i>Medicinska oplodnja</i>	26.519.075	34.451.868	129,91	0,10	0,11
	<i>Umjetne pužnice</i>		3.985.585		0,00	0,01
	<i>Trošak posebnih materijala</i>	49.463.572	50.595.576	102,29	0,18	0,16
	<i>Intervencijska gastroenterologija</i>	1.304.086	3.398.362	260,59	0,00	0,01
	<i>Posebna nagrada zdr.radnicima za vrijeme trajanja posebnih okolnosti</i>	4.734.600	72.560.329		0,02	0,23
	<i>COVID troškovi</i>		48.000.000		0,00	0,15
	<i>Personalizirana medicina</i>		1.518.750		0,00	0,00
5	SPECIJALISTIČKO-KONZILIJARNA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA IZVANBOLNIČKA	1.244.517.656	1.441.083.706	115,79	4,59	4,64
	<i>Spec. - konz. zdr.zašt.</i>	1.230.231.804	1.412.771.495	114,84	4,54	4,55
	<i>Pružanje toksikoloških informacija</i>	197.000	197.000	100,00	0,00	0,00
	<i>Programi vezani za zdrav.zaštitu djece i mladeži</i>	544.800	499.400	91,67	0,00	0,00
	<i>Programi vezani za unapređenje zdravstvene zaštite</i>	12.692.169	12.474.880	98,29	0,05	0,04
	<i>Posebna nagrada zdr.radnicima za vrijeme trajanja posebnih okolnosti</i>	851.883	15.140.931		0,00	0,05
6	POSEBNO SKUPI LIJEKOVI	2.219.344.031	2.499.785.892	112,64	8,19	8,05
7	OSTALA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA	664.047.398	1.340.853.476	201,92	2,45	4,32
	<i>Liječenje u inozemstvu za osiguranike RH</i>	321.619.050	360.922.760	112,22	1,19	1,16
	<i>Cjepivo</i>	122.782.671	740.035.253	602,72	0,45	2,38
	<i>Rano otkrivanje zloćudnih bolesti</i>	28.286.772	33.491.588	118,40	0,10	0,11
	<i>Dobrovoljno davalatstvo krvi</i>	12.396.695	13.323.220	107,47	0,05	0,04
	<i>Hitna pomoć na državnim cestama</i>	6.468.657	7.102.162	109,79	0,02	0,02
	<i>Zdr. zašt. osoba čije prebivalište nije poznato</i>	627.560	678.851	108,17	0,00	0,00
	<i>Krv i krvni pripravci (transfuzijska medicina)</i>	158.844.915	170.585.834	107,39	0,59	0,55
	<i>Zdr.zašt. hrv.državljana s prebivalištem u BiH</i>	13.021.078	14.713.808	113,00	0,05	0,05
8	ZDRAVSTVENA ZAŠTITA INO OSIGURANIKU U RH ZA VRIJEME PRIVREM.BORAVKA U RH	475.388.704	569.534.888	119,80	1,75	1,83
9	ZDRAVSTVENA ZAŠTITA DOPUNSKOG OSIGURANJA	1.027.255.885	1.156.766.437	112,61	3,79	3,73
10	ZDRAV.ZAŠTITA NA RADU - SPECIFIČNA ZDR. ZAŠTITA	92.145.424	94.639.558	102,71	0,34	0,30
	Ukupna zdravstvena zaštita (1-10)	23.744.626.543	27.433.797.370	115,54	87,64	88,39
11	Naknade zbog bolesti i invalidnosti	1.440.957.559	1.601.249.934	111,12	5,32	5,16
12	Rodiljne naknade - obvezni rodiljni dopust	1.101.901.449	1.185.197.526	107,56	4,07	3,82
13	Naknade plaća hrvatskim braniteljima	12.755.431	12.568.132	98,53	0,05	0,04
14	Ostale naknade	157.524.601	158.341.875	100,52	0,58	0,51
15	Specijalizacije, pripravici i rad pod nadzorom bez specijalizacije	24.066.082	24.756.294	102,87	0,09	0,08
16	Naknade za bol. i isplate osiq.-za ozlj. na radu i prof.bolesti	174.189.883	186.610.758	107,13	0,64	0,60
	Ukupno naknade (11-16)	2.911.395.005	3.168.724.519	108,84	10,75	10,21
17	Rashodi za zaposlene	276.527.508	292.058.778	105,62	1,02	0,94
18	Materijalni izdaci	88.545.327	79.968.813	90,31	0,33	0,26
19	Financijski rashodi	28.052.931	21.763.372	77,58	0,10	0,07
20	Rashodi po projektima EU	946.785	1.095.078	115,66	0,00	0,00
21	Ostali rashodi - naknada štete	4.352.694	4.512.894	103,68	0,02	0,01
22	Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	40.019.671	24.024.087	60,03	0,15	0,08
	Ukupno (17-22)	438.444.916	423.423.022	96,57	1,62	1,36
	UKUPNI RASHODI (1-22)	27.094.466.464	31.025.944.911	114,51	100,00	99,96
23	Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova		12.599.433			0,04
	Sveukupni rashodi i izdaci (1-23)	27.094.466.464	31.038.544.344	114,56	100,00	100,00
	Višak prihoda i primitaka	1.260.044.993	1.747.697.767	138,70		
	Višak prihoda i primitaka - preneseni		608.704.279			
	Manjak prihoda i primitaka - preneseni	658.233.463	0			
	Višak prihoda i primitaka raspoloživ u sljedećem razdoblju	601.811.530	2.356.402.046			

Tablica 2: Poslovanje dopunskog zdravstvenog osiguranja u 2021. u odnosu na 2020. godinu

	2020.	2021.	Indeks
PRIHODI			
Prihodi po posebnim propisima - premija	883.908.457	888.124.754	100,48
Prihodi od proračuna	340.000.000	552.000.000	162,35
Prihodi od financijske imovine	1.847.813	2.812.552	152,21
Prihodi od sudskih taksa, ostali prihodi	2.438.798	2.998.395	122,95
Ukupno:	1.228.195.068	1.445.935.701	117,73
RASHODI			
Zdravstvena zaštita	1.027.255.885	1.156.766.437	112,61
Rashodi za zaposlene	36.317.938	38.309.318	105,48
Materijalni rashodi	19.616.495	17.730.971	90,39
Financijski rashodi	12.447.858	11.609.961	93,27
Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	5.850	0	
Ukupno:	1.095.644.026	1.224.416.687	111,75
Višak prihoda	132.551.042	221.619.014	167,12

U tablici 2 iskazani su prihodi i rashodi dopunskog zdravstvenog osiguranja u 2021. godini. U okviru ukupnih prihoda, prihodi po posebnim propisima temeljem uplaćenih premija za dopunsko zdravstveno osiguranje evidentirani su u visini od 888.124.754 kn, neznatno više u odnosu na ostvarenje u prethodnoj godini (0,48% više). Potrebno je napomenuti da dopunsko zdravstveno osiguranje ne evidentira cijeli iznos obračunatih premija na stavci prihoda od premije dopunskog osiguranja, već je taj iznos umanjen za dio (u 2021. godini to je iznos od 548.000.000 kn) koji se doznačuje obveznom zdravstvenom osiguranju na osnovi sudjelovanja u primarnoj zdravstvenoj zaštiti za osiguranike dopunskog osiguranja koji ne plaćaju 10 kn kod posjete liječniku obiteljske medicine i kod izdavanja lijeka na recepte. Isti iznos se iskazuje kao prihod i rashod samo kod obveznog zdravstvenog osiguranja, budući da obvezno i dopunsko zdravstveno osiguranje u okviru HZZO-a posluju kao jedna pravna osoba.

Da se prihodi i rashodi ne iskazuju na prethodno spomenut način, stvarni prihodi dopunskog zdravstvenog osiguranja po posebnim propisima osnovom uplaćenih premija na dan 31.12.2021. bili bi iskazani u visini 1.436.124.754 kn, a rashodi za zdravstvenu zaštitu iznosili bi 1.704.766.437 kn.

Prihodi od proračuna za dopunsko osiguranje ostvareni su u iznosu od 552.000.000 kn i veći su 62,35% u odnosu na prethodnu godinu kada su zbog specifičnih okolnosti ostvareni u znatno manjem iznosu, a sve temeljem Odluke Upravnog vijeća HZZO-a, kojom se dopunskom zdravstvenom osiguranju doznačuje najviše do 20% godišnjeg iznosa proračunskih transfera. Manje doznačena sredstava iz proračuna u 2020. godini bili su rezultat malog broja izvršenih zdravstvenih usluga zbog pandemije COVID-19.

Prihodi od financijske imovine, odnosno kamata iskazani su u iznosu od 2.812.552 kn, a prihodi od sudskih taksi i ostali prihodi u iznosu od 2.998.395 kn.

Ukupna zdravstvena zaštita dopunskog zdravstvenog osiguranja veća je u odnosu na isto razdoblje prethodne godine 12,61% i iznosi 1.156.766.437 kn, a predstavlja sudjelovanje u troškovima zdravstvene zaštite sukladno članku 19. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju. Međutim, potrebno je napomenuti da, nakon velikog pada ovih troškova u 2020. godini, još uvijek nije dosegnuta razina troškova zdravstvene zaštite iz 2019. kada su iznosili 1.275.566.246 kn. To, nažalost, govori u prilog tome da naši osiguranici, zbog bojazni od zaraze bolešću COVID-19 i dalje obavljaju zdravstvene preglede u manjem obimu nego što bi trebali.

Rashodi za zaposlene iskazani su u iznosu od 38.309.318 kn i veći su u odnosu na prethodnu godinu zbog povećanja osnovice početkom godine. Materijalni rashodi izvršeni su u iznosu od 17.730.971 kn, a financijski rashodi iznose 11.609.961 kn.

Na temelju prethodno spomenutog, ukupni prihodi dopunskog zdravstvenog osiguranja u 2021. godini iskazani su u iznosu od 1.445.935.701 kn ili 17,73% više zbog većeg ostvarenja prihoda od proračuna, dok su ukupni rashodi izvršeni u iznosu od 1.224.416.687 kn te je ostvaren višak prihoda u iznosu od 221.619.014 kn.

5. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

Tijekom 2021. godine za ukupnu zdravstvenu zaštitu izdvojeno je 27.433.797.370 kn ili 88,39% ukupnih izdataka, od čega je za zdravstvenu zaštitu obveznog zdravstvenog osiguranja i zaštitu zdravlja na radu utrošeno 15,67% više sredstava nego u prethodnoj godini te iznosi 26.277.030.933 kn, a za zdravstvenu zaštitu dopunskog zdravstvenog osiguranja 12,61% više, odnosno 1.156.766.437 kn.

	2020.	2021.	Indeks
- zdrav. zaštita obveznog zdrav. osiguranja i zdravstvene zaštite na radu	22.717.370.658	26.277.030.933	115,67
- zdrav. zaštita dopunskog zdrav. osiguranja	1.027.255.885	1.156.766.437	112,61
Ukupna zdravstvena zaštita	23.744.626.543	27.433.797.370	115,54

Kao posljedica nastavka pandemije bolesti COVID-19, izvršeni su veći troškovi zdravstvene zaštite zbog provođenja epidemioloških mjera, velikog broja testiranja, nabave cjepiva, cijepljenja stanovništva i liječenja bolesti COVID-19 te nešto većeg broja pacijenata zbog drugih bolesti u odnosu na prethodnu godinu. Pored redovitih sredstava temeljem ugovornih odnosa s bolnicama, nastavljeno je plaćanje 100%-tnog iznosa bolničkih „limita“, doznačena su dodatna sredstva KB Dubrava i Klinici „Dr. Fran Mihaljević“ koji primarno zbrinjavaju covid bolesnike, kao i refundacija sredstava zdravstvenim ustanovama za isplaćene posebne nagrade zdravstvenim radnicima koji njeguju pacijente oboljele od bolesti COVID-19. Najveće odstupanje u troškovima bilježe troškovi za cjepiva koji su povećani šest puta u odnosu na 2020. godinu kada još nije bilo cjepiva protiv bolesti COVID-19. Posebno napominjemo da su ova cjepiva uvrštena u redoviti program cijepljenja te će i u narednim godinama to predstavljati

značajan trošak za HZZO. Tijekom godine, zbog nedostatnih prihoda, zaostajalo se s podmirivanjem dospjelih obveza za lijekove na recepte, dok su se, s druge strane, nastavili problemi bolničkih zdravstvenih ustanova s likvidnošću te se povećavaju njihove dospjele obveze prema dobavljačima za lijekove i potrošni medicinski materijal. Iz tog razloga, preraspodjelom unutar državnog proračuna te dodatnim sredstvima od Ministarstva financija pokušalo se pomoći zdravstvenom sustavu u prevladavanju financijskih problema. Zbog toga su napravljene dvije izmjene i dopune financijskog plana HZZO-a za 2021. godinu (u lipnju i studenom) kojim je povećan prihod od proračuna HZZO-a za 4,058 mlrd. kuna u odnosu na početni iznos, od čega je bolničkim zdravstvenim ustanovama doznačeno dodatnih 2,1 mlrd. kuna, a HZZO-u za premošćivanje problema u plaćanju dospjelih obveza prema ljekarničkim zdravstvenim ustanovama 1,958 mlrd. kn. Uz bolje ostvarenje prihoda od doprinosa i ostalih prihoda do kraja godine, uspjeli su se zadržati prihvatljivi rokovi plaćanja.

Budući da se stalno spominje udio troškova vezanih uz bolest COVID-19 i koliko oni opterećuju zdravstveni sustav, a time i poslovanje HZZO-a, u sljedećoj tablici prikazani su troškovi zdravstvene zaštite i ostalih troškova vezanih uz bolest COVID-19 od početka pandemije za svaku godinu pojedinačno i ukupni trošak HZZO-a od početka pandemije.

Vrsta računa	COVID troškovi zdravstvene zaštite do 31.12.2020.	01.01.-31.12.2021.	Kumulativ COVID troškova od početka pandemije do 31.12.2021.
Testiranje	651.024.108	750.764.974	1.401.789.082
SKZZ bez testiranja (s bez DTP)	36.534.066	95.819.954	132.354.020
BZZ-DTS	344.522.925	986.031.971	1.330.554.896
DBL (BZZ+DZ)	8.231.356	20.954.102	29.185.458
Smještaj i liječenje COVID	3.243.942	8.232.072	11.476.014
Lijekovi na RP	2.311.188	10.522.208	12.833.396
PZZ po računima bez COVID-19 ordinacija	996.132	2.394.766	3.390.898
COVID ordinacije	17.736.633	11.282.922	29.019.555
Mobilni timovi za cijepljenje	9.286	35.293.939	35.303.225
UKUPNO ZDRAVSTVENA ZAŠTITA	1.064.609.636	1.921.296.908	2.985.906.544
Naknade bolovanja zbog izolacije i samoizolacije	94.383.163	131.381.907	225.765.070
Cjepiva protiv COVID-19		609.866.528	609.866.528
Posebne nagrade zdravstvenim djelatnicima	6.477.855	126.702.254	133.180.109
Lijek Veklury (remdesivir)	41.094.353	122.848.584	163.942.937
Ronapreve - lijek protiv COVID-19		29.384.558	29.384.558
Dodatna sredstva Klinika Dr.F.Mihaljević i KB Dubrava		51.000.000	51.000.000
UKUPNO	141.955.371	1.071.183.831	1.213.139.202
SVEUKUPNO	1.206.565.007	2.992.480.739	4.199.045.746

U sljedećoj tablici je prikaz ukupnih troškova zdravstvene zaštite obveznog osiguranja po vrsti zdravstvene zaštite.

Rashodi za zdravstvenu zaštitu obveznog osiguranja i zdravstvene zaštite na radu

	2020.	2021.	Indeks	Struktura	
				2020.	2021.
Primarna zdravstvena zaštita	4.255.343.278	4.484.468.501	105,38	18,73	17,07
Lijekovi na recepte	4.130.795.015	4.319.163.024	104,56	18,18	16,44
Ortopedski uređaji i pomagala	853.589.002	900.797.459	105,53	3,76	3,43
Bolnička zdravstvena zaštita	8.782.200.150	10.626.704.429	121,00	38,66	40,44
Spec. - konzilijarna zdrav. zaštita	1.244.517.656	1.441.083.706	115,79	5,48	5,48
Posebno skupi lijekovi	2.219.344.031	2.499.785.892	112,64	9,77	9,51
Ostala zdravstvena zaštita	664.047.398	1.340.853.476	201,92	2,92	5,1
Zdrav. zaštita na radu-specifična zdravstvena zaštita	92.145.424	94.639.558	102,71	0,41	0,36
Zdravstvena zaštita ino osiguranika	475.388.704	569.534.888	119,80	2,09	2,17
Zdrav. zaštita obv. zdrav. osig. i zdravstvena zaštita na radu	22.717.370.658	26.277.030.933	115,67	100,00	100,00

Bolnička zdravstvena zaštita

Kao što je već spomenuto, iako su epidemiološke mjere vezane uz COVID-19 i dalje na snazi, bolničke zdravstvene ustanove obavljaju svoju djelatnost bez zastoja te se bilježi veći broj izvršenih zdravstvenih usluga, a time i veći broj ispostavljenih računa što je rezultiralo većim izvršenjem limita. Tako je u okviru sredstava za zdravstvenu zaštitu na teret obveznog osiguranja, bolnička zdravstvena zaštita (bolničko liječenje i specijalističko-konzilijarna zdravstvena zaštita u bolnicama) povećala svoj udio s 38,66% na 40,44%. To znači da su u 2021. godini izvršeni troškovi u iznosu od 10.626.704.429 kn, što je 1.844.504.279 kn ili 21,00% više sredstava nego u istom razdoblju prethodne godine. Potrebno je naglasiti da iskazani trošak (sukladno Pravilniku o proračunskom računovodstvu) predstavlja iznos ispostavljenih računa za izvršeni rad od strane bolnica, a ne iznos doznačenih sredstava od strane HZZO-a. Razlika do punog iznosa doznačenih sredstava koje bolnice nisu mogle opravdati izvršenim radom, prikazani su kao avansno plaćanje i predstavljaju potraživanja HZZO-a. Tako za 2021. godinu HZZO potražuje od bolnica ukupan iznos od 2.636.473.257 kn, od čega se za neizvršene „limite“ odnosi 630.199.891 kn, za dodatna sredstva 2.006.273.366 kn te dodatna sredstva OŽB Vukovar i Klinici „Dr. Fran Mihaljević“ iznos od 5.250.000 kn.

U okviru troškova za aktivnost bolničke zdravstvene zaštite gotovo se cijeli iznos odnosi na „bolničke limite“ (95,53%), odnosno na maksimalne iznose sredstava za provođenje bolničke zdravstvene zaštite i specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite utvrđene ugovorom u visini od 10.151.482.686 kn. Ostatak sredstava odnosi se na izvršene zdravstvene usluge temeljem ugovora za eksplantacije, transplantacije, intervencijsku kardiologiju, intervencijsku neurologiju i neuroradiologiju, medicinsku oplodnju, umjetne pužnice, troškove posebnih materijala, intervencijsku gastroenterologiju te novougovorenu personaliziranu medicinu u ukupnom iznosu od 354.661.414 kn. Pored spomenutih ugovora, bolnice ostvaruju prihode i na temelju ugovora vezano za transfuzijsku medicinu, nacionalnih programa prevencije zloćudnih bolesti i sličnih programa koji su prikazani u okviru aktivnosti ostale zdravstvene zaštite. Isto tako, podsjećamo da se troškovi za posebno skupe lijekove (prikazani kao posebna aktivnost zbog transparentnosti) također izvršavaju na temelju posebnog ugovora i izvršeni su u iznosu od 2.499.785.892 kn te predstavljaju prihode bolničkih zdravstvenih ustanova. Potrebno je napomenuti da su za zdravstvene radnike koji skrbe za covid pacijente u bolničkom sustavu (na temelju Odluke o posebnom dodatku na plaće za radnike u sustavu zdravstva koji pružaju skrb pacijentima oboljelim od COVID-19), iskazani troškovi u iznosu od 72.560.329 kn, a KB Dubrava i Klinika „Dr. Fran Mihaljević“ na temelju Odluke Upravnog vijeća o dodjeli dodatnih sredstava, ispostavili su račune za troškove posebnih COVID odjela u iznosu od 48.000.000 kn.

Kao i ranijih godina, radi lakšeg praćenja načina ostvarivanja prihoda bolničkih zdravstvenih ustanova od HZZO-a, prikazat ćemo okvirni način ugovaranja bolničke zdravstvene zaštite.

Postojeći model plaćanja usluga za provođenje bolničke i specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite temeljem Odluke Upravnog vijeća HZZO-a sastoji se od maksimalnog iznosa sredstava utvrđenog za provođenje zdravstvene zaštite osiguranim osobama HZZO-a (tzv. „limit“) i dodatnog prihoda koji se ostvaruje na osnovi pokazatelja rada, a koji se provodi na sljedeći način:

- isplaćuje se mjesečno maksimalni iznos sredstava utvrđenog za provođenje zdravstvene zaštite osiguranim osobama bolničkim ustanovama u 90%-tnom iznosu, a ostatak od 10% po izvršenju zdravstvenih usluga (iznimno u 2020. i 2021. godini zbog proglašenja pandemije COVID-19 bolnicama se isplaćuje 100% ugovorenog maksimalnog iznosa sredstava). Pored toga, na temelju ispostavljenih računa plaćaju se ugovoreni dodatni postupci akutnim bolničkim zdravstvenim ustanovama za provođenje određenih postupaka (MR, CT, Holter EKG, UZV srca, ergometrija, operacija katarakte, UZV dojke, UZV štitnjače, gastroskopija) uz napomenu da je za svaki od navedenih postupaka utvrđen maksimalni mjesečni iznos sredstava za pojedine DTP postupke (limit za postupke).

- dodatni prihod ostvaruje se osnovom pokazatelja rada (učinkovitosti - KPI i kvalitete - QI) u bolničkim zdravstvenim ustanovama koje provode liječenje bolesnika oboljelih od akutnih bolesti u visini od najviše 3% od izvršenja, ali ne više od maksimalnog iznosa sredstava. Dodatni prihod ostvaruje se u slučaju zadovoljavanja kriterija manjeg ili istog udjela računa dijagnostičko terapijske skupine kategorije A (kompleksnosti) u odnosu na utvrđene vrijednosti prema kategoriji bolnice.

U bolničkoj zdravstvenoj zaštiti usluge liječenja akutnih bolesti plaćaju se prema dijagnostičko-terapijskim skupinama (DTS), odnosno danima bolničkog liječenja (DBL) za kronične bolesti. Usporedimo li broj dana bolničkog liječenja za akutne bolesti s brojem slučajeva, može se

zaključiti da je prosječno trajanje bolničkog liječenja za akutne bolesti zadržano na istoj razini kao i prethodne godine i iznosi 6,7 dana jer su i dani i slučajevi bolničkog liječenja povećani za gotovo isti postotak. Prosječno trajanje liječenja za kronične bolesti u danima ima blagi trend smanjenja, zbog toga što je broj slučajeva u blagom povećanju, a broj dana u smanjenju te u promatranoj godini iznosi 21,25 dana (21,58 dana u 2020.) po slučaju.

U 2021. godini zaključeni su ugovori sa 63 bolničke zdravstvene ustanove. Sukladno Mreži javne zdravstvene službe, ugovoreno je 12.767 postelja za liječenje akutnih bolesti kao i prethodne godine, dok je za produženo liječenje ugovoreno 1.305 ili 15 postelja manje (1.320 u 2020.). Za liječenje kroničnih bolesti ugovoreno je 23 postelja više i sada iznosi 6.419 postelja.

Primarna zdravstvena zaštita

Troškovi primarne zdravstvene zaštite izvršeni su u iznosu od 4.484.468.501 kn što je 5,38% više u odnosu na isto razdoblje prethodne godine ili 17,07% ukupnih rashoda zdravstvene zaštite u obveznom zdravstvenom osiguranju. Strukturu ovih troškova čine troškovi ugovornih liječnika primarne zdravstvene zaštite u iznosu od 3.328.476.368 kn, troškovi hitne medicinske pomoći i sanitetskog prijevoza u iznosu od 942.470.464 kn te zdravstvene njege u kući u iznosu od 175.320.653 kn. Troškovi posebnog dodatka na plaće zdravstvenim radnicima u primarnoj zdravstvenoj zaštiti za vrijeme trajanja posebnih okolnosti iskazani su u visini od 38.201.016 kn.

Primarna zdravstvena zaštita ugovara se za ukupno 15 djelatnosti. Za svaku djelatnost utvrđuje se godišnja vrijednost standardnog tima prema propisanim standardima vezanim uz kadrovsku strukturu tima, tehničke i prostorne standarde te ostale standarde utvrđene za obavljanje zdravstvene djelatnosti. U četiri osnovne djelatnosti PZZ - opća obiteljska medicina, zdravstvena zaštita predškolske djece, zdravstvena zaštita žena i dentalna zdravstvena zaštita (polivalentna), utvrđuje se hladni pogon i glavarina kao temeljni (fiksni) prihod ordinacije te dodatni prihod prema mogućem izvršenju dijagnostičko terapijskih postupaka (DTP), uz vrednovanje ispunjenih kriterija učinkovitosti i kvalitete te ugovorenih dodatnih mogućnosti.

Tako je u 2021. godini ugovoreno 2.336 timova opće/obiteljske medicine (2.325 u 2020.), 283 tima zdravstvene zaštite predškolske djece, 278 timova zdravstvene zaštite žena, 2.071 tim dentalne zdravstvene zaštite (polivalentne), 157 timova u djelatnosti preventivno-odgojnih mjera za zdravstvenu zaštitu školske djece i studenata, 139 timova laboratorijske dijagnostike na PZZ razini, 870 sestara patronažne zdravstvene zaštite i 103 tima higijensko-epidemiološke zdravstvene zaštite. Za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevencije i izvanbolničkog liječenja ovisnosti ugovoreno je 45 timova a za djelatnost javnog zdravstva 37 timova. Djelatnost hitne medicine ugovorena je s 21 županijskim Zavodom za hitnu medicinu, a ugovara se u skladu s Mrežom hitne medicine. Ugovoreno je 692 tima T1 i 205 timova T2 kao i 27 timova pripravnosti. Za pružanje zdravstvene njege u kući sklopljeni su ugovori s ugovornim partnerima za 1.280 medicinskih sestara (1.252 u 2020.), dok je u djelatnosti palijativne skrbi ugovoreno 43 koordinatora za palijativnu skrb i 34 mobilna palijativna tima. U djelatnosti medicine rada ugovoreno je 149 timova (160 u 2020.).

Prema raspoloživim podacima upisanih od strane ugovornih partnera preko aplikacije CEZIH, nakon velikog pada broja posjeta pacijenata u 2020. godini (zbog strogih epidemioloških mjera i u jednom kratkom razdoblju primanja samo hitnih slučajeva), broj posjeta u primarnoj zdravstvenoj zaštiti bilježi rast po svim vrstama zdravstvene usluge. Tako je u ordinacijama primarne zdravstvene zaštite tijekom 2021. godine evidentirano 57.264.328 posjeta što je povećanje od 12,35%. Kao što je vidljivo iz tablice, najveći broj posjeta je u općoj/obiteljskoj medicini i to 47.222.886 što je povećanje od 11,40% u odnosu na prethodnu godinu. Isti trend povećanja je i u dentalnoj zdravstvenoj zaštiti, zdravstvenoj zaštiti žena, zdravstvenoj zaštiti predškolske djece i preventivno odgojnih mjera za zdravstvenu zaštitu školske djece i studenata, ali sa znatno manjim brojem udjela u ukupnom broju posjeta u primarnoj zdravstvenoj zaštiti.

Naturalni pokazatelji		Broj	
		2020.	2021.
Broj posjeta ordinaciji primarne zdravstvene zaštite	Opća/obiteljska medicina	42.388.965	47.222.886
	Dentalna zdravstvena zaštita	3.950.381	4.350.306
	Zdravstvena zaštita predškolske djece	2.500.225	3.179.821
	Zdravstvena zaštita žena	1.753.736	1.943.677
	Preventivno-odgojne mjere za zdravstvenu zaštitu školske djece i studenata	376.848	567.638
Ukupno broj posjeta u primarnoj zdravstvenoj zaštiti		50.970.155	57.264.328
Broj recepata		65.468.841	66.606.333
Slučajevi bolničkog liječenja:			
- akutni		453.061	487.199
- kronični (subakutni, kronični, fizikalna)		64.605	65.385
Dani bolničkog liječenja:			
- akutni		3.034.097	3.266.603
- kronični (subakutni, kronični, fizikalna)		1.394.336	1.389.454
Prosjek trajanja liječenja u danima za akutne bolesti		6,7	6,7
Ukupan broj slučajeva u bolničkom SKZZ		10.847.325	13.314.358
Broj ovjerenih potvrda za ortopedske uređaje i pomagala		1.187.830	1.210.201
Broj isplaćenih pomoći za novorođeno dijete		35.593	36.216
Broj isplaćenih putnih troškova		541.780	554.945

U 2021. godini izdano je 66.606.333 recepta ili 1,74% više te je ovjereni 1.210.201 potvrda za ortopedske uređaje i pomagala ili 1,88% više. Prema broju isplaćenih putnih naloga za putne troškove vezano uz korištenje zdravstvene zaštite, s obzirom na veliki pad od 30% u prethodnoj godini i rast od 2,34% ili 554.945 isplaćenih putnih naloga u 2021., vidimo da pacijenti još uvijek ne putuju na preglede u druge zdravstvene ustanove kao što su to činili u 2019. godini kada je bilo 788.893 isplaćenih putnih naloga. Broj isplaćenih pomoći za novorođeno dijete iznosi 36.216 isplata ili 1,75% više nego u 2020. godini.

Lijekovi na recepte

Za lijekove na recepte utrošeno je 4.319.163.024 kn ili 4,56% više nego u istom razdoblju prethodne godine kada su lijekovi na recepte iznosili 4.130.795.015 kn. Naime, ovaj trošak predstavlja iznos zaprimljenih računa u 2021. godini, međutim, zbog nedostatnih prihoda tijekom godine, plaćanje lijekova na recepte bilo je usporeno te je uz pomoć dodatnih sredstava

iz proračuna plaćanje obveza za lijekove do kraja godine svedeno u prihvatljive okvire imajući na umu da su početkom godine prvo podmirene obveze iz prethodne godine u iznosu od 400 mil. kuna.

Tijekom 2021. godine na osnovi mišljenja Povjerenstva za lijekove, Upravno vijeće HZZO-a donijelo je 8 Odluka vezanih uz stavljanje lijekova na Osnovnu listu lijekova i Dopunsku listu lijekova HZZO-a. Na obje liste lijekova uvrštena su ukupno 292 nova pakiranja, od čega 261 na Osnovnu i 31 na Dopunsku listu lijekova, pri čemu su 176 pakiranja generičke paralele, odnosno dodatni oblici već postojećih lijekova na listi, a 34 lijeka u 53 pakiranja su novi lijekovi s novom djelatnom tvari.

Sukladno Pravilniku o mjerilima za stavljanje lijekova na listu lijekova Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje kao i načinu utvrđivanja cijena lijekova koje će plaćati Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje te načinu izvještavanja o njima (u daljnjem tekstu: Pravilnik), HZZO provodi postupke stavljanja lijekova na liste lijekova i utvrđuje iznos koji će HZZO za lijekove plaćati iz sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja. Tijekom godine provedeni su redovni postupci usklađivanja cijena lijekova koji su već na listama lijekova:

- provedeno je usklađivanje cijena svih lijekova s lista lijekova HZZO-a s cijenama lijekova izračunatih u postupku godišnjeg izračuna cijena lijekova kojeg je proveo HALMED. Snižene su cijene originalnih pakiranja lijekova, najvećim dijelom za lijekove koji nemaju svoje generičke zamjene;

- kontinuirano se provodi usklađivanje cijena lijekova namijenjenih za primjenu u bolničkim zdravstvenim ustanovama;

- provedeno je usklađivanje cijena lijekova koji se propisuju na recept HZZO-a kroz referentne terapijske skupine i podskupine (primjena liste lijekova od 24.12.2021.).

Navedenim postupcima usklađivanja procijenjeno je da će se postići ušteda na troškovima za lijekove koji se propisuju na recept.

Posebno skupi lijekovi

Za posebno skupe lijekove utrošeno je 2.499.785.892 kn, što je 12,64% više od istih izdataka u 2020. godini kada su iznosili 2.219.344.031 kn.

Navedeni je porast troškova, odnosno plaćanja HZZO-a za posebno skupe lijekove očekivan, s obzirom da se na Popisu posebno skupih lijekova nalaze inovativni i skupi lijekovi, od kojih treba istaknuti iznimno skupu imunoterapiju i gensku terapiju koja je stavljena na liste lijekova nedavno, te da se svake godine proširuje popis s dodatnim novim lijekovima i povećava se opseg indikacija u kojima se lijekovi s tog popisa primjenjuju i financiraju s posebne pozicije namijenjene za skupe lijekove, a sve s ciljem kako bi se uz primjenu novih pametnih lijekova ostvarili bolji ishodi u liječenju bolesti (dulje preživljavanje i produženo vrijeme do progresije bolesti, manje nuspojava, bolja kvaliteta života i td.). Međutim, uz primjenu novih lijekova i u novim indikacijama, zbog produljenja vremena primjene samih lijekova, zbog više linija liječenja jedne bolesti te sve većeg broja bolesnika koji se duže liječe od neke bolesti, porast troškova na poziciji lijekova je neizbježan. Dodatno treba napomenuti da se, zbog kasnog otkrivanja bolesti, bolesnicima vrlo često terapija skupim lijekovima započinje u podmakloj

fazi maligne bolesti, na što HZZO ne može direktno utjecati, a što sve dodatno vodi k većim troškovima za lijekove koji se primjenjuju kod takvih bolesnika.

Za sve lijekove koji se nalaze na Popisu posebno skupih lijekova, HZZO ima sklopljene financijske ugovore s nositeljima odobrenja o načinu financiranja troškova lijekova. Kroz različite modele financijskih ugovora, HZZO nastoji troškove na poziciji za posebno skupe lijekove smanjiti, a što se ostvaruje kroz ugovorne obveze koje HZZO ugovori s Nositeljima odobrenja i to na način da se ili isporučuju lijekovi prema bolničkim zdravstvenim ustanovama bez da taj trošak tereti HZZO, odnosno bolnice ili se financijski HZZO-u uplatama u novčanom iznosu nadoknađuje nastali trošak za posebno skupe lijekove.

Tako su, sukladno ugovornim obvezama, Nositelji odobrenja u 2021. godini HZZO-u izvršili povrat u ukupnom iznosu od 406,6 mil. kn direktnom uplatom novčanih sredstava na račun HZZO-a. Osim povrata u novcu, HZZO je za dio lijekova s Popisa posebno skupih lijekova imao ugovorenu obvezu tzv. povrata u lijeku, a kojeg Nositelji odobrenja, preko ovlaštenih veletrgovnika, imaju obvezu isporučiti ugovornim bolničkim zdravstvenim ustanovama. Tako su Nositelji odobrenja isporučili do kraja 2021. godine lijekova u vrijednosti 29,6 mil. kn, čime je HZZO ostvario dodatnu uštedu na poziciji za posebno skupe lijekove.

Dodatno treba napomenuti da je HZZO ostvario i prihod od nositelja odobrenja za lijekove u iznosu od 162 mil. kn, a koji se odnosi na uplate koje su Nositelji odobrenja izvršili HZZO-u na temelju izvršenja ugovornih obveza utvrđenih u financijskim ugovorima za lijekove koji jesu na Listi lijekova, ali nisu na Popisu posebno skupih lijekova te na osnovi naknade za stavljanje lijekova na listu lijekova.

Tijekom 2021. godine na Popis posebno skupih lijekova stavljeno je 13 novih lijekova u 17 pakiranja, a dodane su i nove indikacije u kojima se lijekovi mogu primjenjivati na teret sredstava izdvojenih za posebno skupe lijekove, čime je osiguranim osobama HZZO-a dostupniji veći broj lijekova koji se za potrebe liječenja u cijelosti primjenjuju na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja.

Ortopedski uređaji i pomagala

Za ortopedske uređaje i pomagala utrošeno je 900.797.459 kn, što predstavlja porast od 5,53% u odnosu na prethodnu godinu s udjelom u strukturi ukupne zdravstvene zaštite od 2,90%, od čega je za inzulinske pumpe utrošeno 1.722.478 kn (1.273.123 kn u 2020.).

Postupak stavljanja pomagala na liste pomagala, kao i mjerila za određivanje cijena pomagala koja se predlažu za stavljanje ili su već stavljena na osnovnu i dodatnu listu pomagala, utvrđeni su Pravilnikom o postupku stavljanja ortopedskih i drugih pomagala na osnovnu i dodatnu listu ortopedskih i drugih pomagala i određivanja cijena ortopedskih i drugih pomagala („Narodne novine“, broj 69/19. i 81/20.) i Pravilnikom o mjerilima za stavljanje medicinskih proizvoda na osnovnu i dodatnu listu medicinskih proizvoda Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje te mjerilima za određivanje cijena medicinskih proizvoda („Narodne novine“, broj 5/19.; u daljnjem tekstu: Pravilnik).

Tijekom 2021. godine na osnovi mišljenja Povjerenstva za opća medicinsko - tehnička pomagala i Povjerenstva za ortopedska pomagala, Upravno vijeće HZZO-a donijelo je odluku

o stavljanju na Osnovnu listu ortopedskih i drugih pomagala 6 potpuno novih pomagala, a na Dodatnu listu su stavljena 2 potpuno nova pomagala.

Na liste pomagala stavljeno je 87 različitih istovrsnih pomagala, 16 pomagala nove generacije te je provedeno 13 izmjena i dopuna standarda i indikacija/smjernica pomagala na listama pomagala HZZO-a. Navedenim postupcima omogućena je veća dostupnost i mogućnost izbora velikog broja suvremenih pomagala od strane osiguranih osoba kao i praćenje modernih tehnologija i stručnih preporuka koje vode poboljšanju zdravstvenog stanja osigurane osobe te pridonose efikasnijoj terapiji. Krajem 2021. godine sukladno Pravilniku proveden je i postupak usklađivanja cijena pomagala.

Bilježi se trend porasta potrošnje financijskih sredstava za ortopedska i druga pomagala s tendencijom daljeg rasta. Razlog tome prvenstveno leži u porastu volumena potrošnje iz epidemioloških razloga (porast broja osiguranih osoba starije životne dobi, trend starenja populacije) i veće incidencije obolijevanja od kroničnih i drugih nezaraznih bolesti, a koje posljedično zahtijevaju trajnu opskrbu ortopedskim i drugim pomagalima na teret sredstava HZZO-a), kao i zbog permanentnog ulaganja HZZO-a u dostupnost novih pomagala, suvremenih tehnologija osiguranim osobama HZZO-a.

Tijekom 2021. godine ovjereno je 1.210.201 potvrda za ortopedske uređaje i pomagala ili 1,88% više od 2020. godine kada je ovjereno 1.187.830 potvrda.

Specijalističko-konzilijarna zdravstvena zaštita

Troškovi specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite iskazani su u iznosu od 1.441.083.706 kn što je 15,79% ili u nominalnom iznosu 196.566.050 kn više u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Nakon velikog rasta ovih troškova u 2020. godini, trend rasta nastavlja se i u 2021. Naime, veliki broj testiranja, početak cijepljenja protiv bolesti COVID-19 iziskuje povećana sredstva vezano uz organizaciju i zdravstvene usluge mobilnih timova za cijepljenje koje provode zavodi za javno zdravstvo uz ostale zdravstvene usluge vezane uz COVID-19. Tako su u okviru ukupnih troškova specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite, troškovi testiranja i mobilnih timova za cijepljenje iznosili su 509.432.292 kn, a za posebne nagrade zdravstvenim radnicima za vrijeme trajanja posebnih okolnosti isplaćeno je 15.140.931 kn. Pored troškova zbog novonastalih okolnosti provodila se i redovita specijalističko-konzilijarna zdravstvena zaštita u izvanbolničkim ordinacijama, poliklinikama i domovima zdravlja u skladu s djelatnostima utvrđenim Mrežom javne zdravstvene službe. Tu su također iskazani programi vezani za zdravstvenu zaštitu djece i mladeži i programi za unapređenje zdravstvene zaštite.

Ostala zdravstvena zaštita

Skupina troškova zdravstvene zaštite koju smo svrstali u okviru aktivnosti Ostala zdravstvena zaštita, izvršena je u ukupnom iznosu od 1.340.853.476 kn ili 101,92% više u odnosu na izvršenje u prethodnoj godini, odnosno za 676.806.078 kn više. Naime, u okviru ove grupe troškova evidentiraju se troškovi redovnog programa cijepljenja, a od 2021. godine evidentiraju se i troškovi cjepiva protiv bolesti COVID-19 što je povećalo troškove sa 122.782.671 kn (u 2020.) na 740.035.253 kn ili 502,72%. Tako se od ukupnog iznosa iskazanog za cjepiva,

609.866.528 kn odnosi na trošak cjepiva protiv bolesti COVID-19 i predstavlja glavni generator povećanja aktivnosti ostale zdravstvene zaštite. Potrebno je naglasiti da su cjepiva protiv COVID-19 uvrštena u program cijepljenja za sljedeće trogodišnje razdoblje zbog čega će u narednim godinama HZZO morati i dalje izdvajati značajan iznos za cjepiva. Sljedeća značajnija stavka su troškovi liječenja u inozemstvu koji iznose 360.922.760 kn, a sastoje se najvećim dijelom od troškova za liječenje naših osiguranika po obračunu temeljem međunarodnih ugovora u iznosu od 279.917.344 kn i troškova vezano za upućivanje osiguranika HZZO-a na liječenje u inozemstvo po Rješenju HZZO-a u iznosu od 80.941.743 kn. Sljedeća stavka u okviru ove aktivnosti vrijednosno značajnijeg iznosa su troškovi za transfuzijsku medicinu u iznosu od 170.585.834 kn.

6. NAKNADE

Ukupno isplaćene naknade i pomoći u 2021. godini iznosile su 3.168.724.519 kn, što je 8,84% više u odnosu na isplaćene naknade u 2020. godini kada su iznosile 2.911.395.005 kn, dok u strukturi ukupnih rashoda čine 10,21%.

Naknade	2020.	2021.	Indeks 2/1	Struktura	
				2020.	2021.
	1	2	3=2/1	4	5
Naknade zbog privremene nesposobnosti za rad	1.440.957.559	1.601.249.934	111,12	49,49	50,53
Rodiljne naknade – obvezni rodiljni dopust	1.101.901.449	1.185.197.526	107,56	37,85	37,40
Naknade plaća hrvatskim braniteljima	12.755.431	12.568.132	98,53	0,44	0,40
Ostale isplate osiguranicima	157.524.601	158.341.875	100,52	5,41	5,00
Specijalizacije, pripravnici, rad pod nadzorom doktora medicine bez specijalizacije	24.066.082	24.756.294	102,87	0,83	0,78
Naknade privremene nesposobnosti za rad zbog priznate ozljede na radu i profesionalne bolesti	174.189.883	186.610.758	107,13	5,98	5,89
Ukupno naknade:	2.911.395.005	3.168.724.519	108,84	100,00	100,00

U strukturi ukupnih naknada, najveći udio (50,53%) imaju naknade zbog bolesti koje su isplaćene u iznosu od 1.601.249.934 kn odnosno 11,12% većem iznosu u odnosu na 2020. godinu. Radi se o naknadama zbog privremene nesposobnosti za rad preko 42 dana koje HZZO isplaćuje na temelju podnesenih zahtjeva za refundaciju te drugih naknada kao što su izolacija, pratnja i njega člana obitelji i komplikacije u vezi trudnoće i poroda, koje se isplaćuju na teret HZZO-a od prvog dana korištenja.

Struktura naknada privremene nesposobnosti za rad kao i stopa izostanka s posla vidljiva je u sljedećoj tablici:

Uzroci privremene nesposobnosti za rad	2020.		2021.		Indeks naknada (21/20.)
	Stopa na teret HZZO-a	Naknada u kn	Stopa na teret HZZO-a	Naknada u kn	
-bolest	1,23	849.151.766	1,35	955.298.787	112,50
-izolacija	0,12	94.381.533	0,14	131.379.293	139,20
-pratnja	0,00	2.828.152	0,00	3.312.310	117,12
-njega člana obitelji	0,11	88.489.733	0,13	109.419.614	123,65
-komplikacije u vezi trudnoće i poroda	0,44	406.106.375	0,41	401.839.929	98,95
Ukupno	1,90	1.440.957.559	2,03	1.601.249.934	111,12

U okviru prikazanih naknada zbog privremene nesposobnosti za rad, najveći udio od 59,66% čine naknade zbog bolesti za koje je u 2021. godini utrošeno 955.298.787 kn, odnosno 12,50% više nego u 2020. godini kao rezultat veće stope izostanka s posla na teret HZZO-a i dijelom rasta prosječne neto plaće koja čini osnovicu za izračun naknade. Najveće povećanje bilježi iznos isplaćenih naknada za izolaciju zbog pandemije bolesti COVID-19 u iznosu od 131.379.293 kn ili 39,20% više nego prethodne godine. Tijekom godine, prosječno je dnevno u izolaciji bilo 2.268 osoba, a u 2020. godini 1.911 osoba. Naknade zbog komplikacija u vezi trudnoće i poroda su izvršene u iznosu od 401.839.929 kn ili 1,05% manje nego 2020. i čine 25,10% ukupno isplaćenih naknada zbog privremene nesposobnosti za rad.

Naknade za obvezni roditeljni dopust iskazane su u iznosu od 1.185.197.526 kn i veće su 7,56% od isplaćenih roditeljskih naknada u prethodnoj godini, zbog rasta prosječne neto plaće i većeg broja korisnika s višim plaćama budući da je od 1. travnja 2020. izmjenom Zakona o roditeljskim i roditeljskim naknadama povećana naknada za roditeljski dopust nakon 180 dana koja se isplaćuje na teret Državnog proračuna. Visina naknade za obvezni roditeljni dopust na teret HZZO-a isplaćuje se u visini 100% plaće korisnice roditeljnog dopusta do prvih šest mjeseci djeteta ako to pravo koristi jedan roditelj ili prvih osam mjeseci ako to pravo koriste oba roditelja.

Naknade plaća hrvatskim braniteljima iskazane su u iznosu od 12.568.132 kn, dok su u prethodnoj godini iznosile 12.755.431 kn, odnosno manje su 1,47%.

Ostale naknade iznose 158.341.875 kn i zadržane su na gotovo istom nivou kao u prethodnoj godini zbog nastavka provođenja epidemioloških mjera i u 2021. godini zbog čega pacijenti manje koriste pravo na pregled u zdravstvenoj ustanovi izvan svog mjesta prebivališta. Naime, radi se o isplata osiguranicima koji imaju pravo na naknadu troškova prijevoza za korištenje zdravstvene zaštite u ugovornoj zdravstvenoj ustanovi u mjestu koje je udaljeno više od 50 kilometara od mjesta njihova prebivališta, odnosno boravka, ako potrebnu zdravstvenu zaštitu nije moguće ostvariti u bližoj ugovornoj zdravstvenoj ustanovi, odnosno ordinaciji ugovornog doktora ili kod bližeg ugovornog isporučitelja pomagala. Naknade putnih troškova vezanih uz korištenje zdravstvene zaštite čine 91% ukupnih ostalih naknada.

Ostale naknade čine:

	2020.	2021.	Indeks
Naknade put. troška u svezi korištenja zdrav. zaštite	143.362.034	144.249.117	100,62
Refundacija troška lijeka	2.673.830	2.535.773	94,84
Naknada putnog troška u vezi s hemodijalizom	9.011.205	9.122.050	101,23
Naknada roditelju uz dijete oboljelo od malignih bolesti	911.678	482.730	52,95
Naknada za prijevoz umrlih osoba	1.565.854	1.952.205	124,67
Ukupno:	157.524.601	158.341.875	100,52

Troškovi za pripravnički staž, specijalizacije i rad pod nadzorom doktora medicine bez specijalizacije iznosili su ukupno 24.756.294 kn, odnosno 2,87% više u odnosu na iste u prethodnoj godini, od čega se na pripravnički staž odnosi 3.705.799 kn, na specijalizacije 1.551.594 kn, a na rad pod nadzorom doktora medicine bez specijalizacije 19.498.901 kn. U 2021. godini HZZO je proveo tri Javna natječaja za financiranje rada pod nadzorom doktora medicine bez specijalizacije i tri Javna natječaja za financiranje pripravničkog staža doktora medicine, doktora dentalne medicine, magistara farmacije i magistara medicinske biokemije i laboratorijske medicine. U sustav financiranja od strane HZZO-a uvršteno je ukupno 408 doktora medicine bez specijalizacije koji rade pod nadzorom u ugovornim zdravstvenim ustanovama i kod drugih ugovornih subjekata HZZO-a te 72 pripravnika – zdravstvenih radnika (44 doktora medicine, 7 magistara farmacije i 21 magistar medicinske biokemije i laboratorijske medicine) koji obavljaju pripravnički staž u ugovornim zdravstvenim ustanovama i kod drugih ugovornih subjekata HZZO-a.

Troškovi za specijalizacije vezani su uz Projekt usklađivanja djelatnosti obiteljske medicine s europskim standardima te Izmjenama i dopunama Projekta (sukladno potrebama utvrđenim Mrežom javne zdravstvene službe i zdravstvenim standardima te odredbom članka 2. točke 7. Zakona o obnovi i razvoju Grada Vukovara) započete u akademskoj godini 2015./2016., a u 2021. godini pojavljuju se troškovi refundacije samo za one koji su (zbog npr. roditeljnog i roditeljskog dopusta, dugog bolovanja ili nekog drugog opravdanog razloga) privremeno „zamrznuli“ specijalističko usavršavanje.

Troškovi naknada privremene nesposobnosti za rad zbog ozljede na radu i profesionalne bolesti iznose 186.610.758 kn i veći su od istih troškova u 2020. godini za 7,13% kada su iznosili 174.189.883 kn.

Naturalni pokazatelji privremene nesposobnosti za rad

Stopa privremene nesposobnosti za rad do 42 dana na teret poslodavca izračunava se iz podataka u evidenciji liječnika primarne zdravstvene zaštite o broju slučajeva i dana privremene nesposobnosti za rad te broja aktivnih osiguranika iz baze podataka HZZO-a. Stopa privremene nesposobnosti za rad preko 42 dana izračunava se iz doznaka–zahtjeva za refundaciju isplaćenih naknada zaprimljenih u HZZO-u u promatranom razdoblju.

Stopa privremene nesposobnosti za rad na teret poslodavca u 2021. godini iznosila je 1,97 i znatno se povećala u odnosu na prethodnu godinu (15,88%) kada je iznosila 1,70.

Stopa privremene nesposobnosti za rad na teret HZZO-a iznosi 2,03 što također predstavlja porast (6,84%) u odnosu na prethodnu godinu kada je iznosila 1,90, a sve kao posljedica nastavka pandemije bolesti COVID-19 i većeg broja slučajeva i dana izostanaka s posla zbog izolacije i samoizolacije, kao epidemiološke mjere za sprječavanje širenja zaraze koja se od prvog dana plaća na teret HZZO-a. U okviru stope izostanka s posla na teret HZZO-a, najveći udio od 66,50% čine izostanci zbog bolesti, komplikacija u vezi trudnoće i poroda (20,20%), izolacije (6,9%) i njege člana obitelji (6,4%).

Slijedom prethodno iznesenog, ukupna stopa privremene nesposobnosti za rad u 2021. godini (na teret poslodavca i na teret HZZO-a) iznosi 4,00 što znači da je veća 11,11% u odnosu na 2020. godinu kada je iznosila 3,60.

Pregled pokazatelja privremene nesposobnosti za rad u 2021. godini u odnosu na 2020.

	2020.	2021.	Indeks
	1	2	3=2/1
Stopa privremene nesposobnosti za rad			
- ukupno	3,60	4,00	111,11
- na teret poslodavca	1,70	1,97	115,88
- na teret HZZO-a	1,90	2,03	106,84
Dani privremene nesposobnosti za rad			
- ukupno	17.812.140	20.166.464	113,22
- na teret poslodavca	8.393.006	9.935.747	118,38
- na teret HZZO-a	9.419.134	10.230.717	108,62
Prosjek trajanja privremene nesposobnosti za rad u danima			
- ukupno	16,34	15,32	93,76
- na teret poslodavca	9,73	9,61	98,77
- na teret HZZO-a	33,26	29,40	88,39
Zaposlenici odsutni zbog privremene nesposobnosti za rad (dnevni prosjek)			
- ukupno	56.727	64.430	113,58
- na teret poslodavca	26.729	31.744	118,76
- na teret HZZO-a	29.997	32.686	108,96

Analiziramo li osnovne pokazatelje privremene nesposobnosti za rad preko 42 dana, čija se naknada isplaćuje na teret HZZO-a proizlazi da je za ukupno 347.991 slučajeva i 10.230.717 dana, prosječno trajanje privremene nesposobnosti za rad bilo 29,4 dana, što predstavlja smanjenje za 11,61% u odnosu na 2020. godinu. Navedeno smanjenje rezultat je znatno većeg povećanja broja slučajeva u odnosu na povećani broj dana izostanaka, što je dovelo do smanjenja prosječnog trajanja izostanaka. Prosječno trajanje privremene nesposobnosti za rad u danima na teret poslodavaca također je smanjeno (1,23%) i iznosi prosječno 9,61 dana.

Od ukupnih dana privremene nesposobnosti za rad na teret HZZO-a (10.230.717 dana) na bolest otpada 6.749.681 dan, izolaciju 709.993 dana, pratnju i njegu člana obitelji 697.788 dana, dok je broj izostanaka zbog komplikacija u vezi trudnoće i poroda 2.072.581 dana.

Nadalje, od 32.686 dnevno privremeno nesposobnih za rad na teret HZZO-a, najviše ih izostaje zbog bolesti (21.567 osoba), zatim zbog komplikacija u vezi trudnoće i poroda (6.622 osobe), izolacije (2.268 osoba) te zbog njege člana obitelji i pratnje (2.229 osobe).

Broj slučajeva zbog komplikacija u vezi trudnoće i poroda u 2021. godini iznosio je 26.389 i smanjen je 2,79% u odnosu na 2020. kada je bilo 27.145 slučajeva. Prosječno trajanje privremene nesposobnosti zbog komplikacija u trudnoći u 2021. godini također je smanjeno na 78,54 dana (u 2020. godini prosjek je iznosio 80,77 dana).

Na teret poslodavca, dnevno s posla zbog bolesti izostaje 31.744 osoba što je 18,76% više u odnosu na prethodnu godinu kada je izostajalo 26.729 osoba te se može zaključiti da izostaje prosječno više osoba, ali je manji prosjek trajanja privremene nesposobnosti za rad.

Dnevno, zbog privremene nesposobnosti za rad prosječno ukupno izostaje 64.430 zaposlenika, što je 3,99% od ukupnog broja aktivnih osiguranika.

Osnovni pokazatelji privremene nesposobnosti za rad po područnim službama iskazani su u sljedećem pregledu:

STOPA PRIVREMENE NESPOSOBNOSTI ZA RAD
I. - XII. 2021.

REGIONALNI URED / PODRUČNA SLUŽBA	BROJ AKTIVNIH OSIGURANIKA	DANI PRIVREMENE NESPOSOBNOSTI ZA RAD			DNEVNO PRIVREMENO NESPOSOBNOSTI ZA RAD			STOPA PRIVREMENE NESPOSOBNOSTI ZA RAD		
		NA TERET PRAV. I FIZ. OSOBA	NA TERET HZZO-a	UKUPNO	NA TERET PRAV. I FIZ. OSOBA	NA TERET HZZO-a	UKUPNO	NA TERET PRAV. I FIZ. OSOBA	NA TERET HZZO	UKUPNO
0	1	2	3	4 = 2 + 3	5	6	7 = 5 + 6	8	9	10 = 8 + 9
BJELOVAR	39.562	233.998	211.723	445.721	748	676	1.424	1,89	1,71	3,60
ČAKOVEC	43.300	255.646	326.383	582.029	817	1.043	1.860	1,89	2,41	4,30
DUBROVNIK	48.577	217.973	232.244	450.217	696	742	1.438	1,43	1,53	2,96
GOSPIĆ	16.715	116.835	114.314	231.149	373	365	738	2,23	2,18	4,41
KARLOVAC	44.644	299.262	201.780	501.042	956	645	1.601	2,14	1,45	3,59
KOPRIVNICA	40.506	233.834	205.752	439.586	747	657	1.404	1,84	1,62	3,46
KRAPINA	53.195	351.177	325.432	676.609	1.122	1.040	2.162	2,11	1,96	4,07
OSIJEK	101.345	603.359	522.211	1.125.570	1.928	1.668	3.596	1,90	1,65	3,55
PAZIN	90.598	572.659	550.796	1.123.455	1.830	1.760	3.589	2,02	1,94	3,96
RIJEKA	114.834	769.056	861.216	1.630.272	2.457	2.751	5.209	2,14	2,39	4,53
SISAK	55.043	373.698	291.157	664.855	1.194	930	2.124	2,17	1,69	3,86
POŽEGA	24.276	130.777	123.671	254.448	418	395	813	1,72	1,63	3,35
SLAVONSKI BROD	47.918	255.755	272.668	528.423	817	871	1.688	1,71	1,81	3,52
SPLIT	168.354	1.073.647	1.019.122	2.092.769	3.430	3.256	6.686	2,04	1,93	3,97
ŠIBENIK	36.500	227.234	164.190	391.424	726	525	1.251	1,99	1,44	3,43
VARAŽDIN	70.826	440.233	441.356	881.589	1.406	1.410	2.817	1,99	1,99	3,98
VINKOVCI	52.559	278.637	272.223	550.860	890	870	1.760	1,69	1,66	3,35
VIROVITICA	26.290	130.869	136.237	267.106	418	435	853	1,59	1,66	3,25
ZADAR	62.747	374.349	319.018	693.367	1.196	1.019	2.215	1,91	1,62	3,53
ZAGREB	475.300	2.996.749	3.639.224	6.635.973	9.574	11.627	21.201	2,01	2,45	4,46
UKUPNO	1.613.090	9.935.747	10.230.717	20.166.464	31.744	32.686	64.430	1,97	2,03	4,00

Prema uzroku izostanka s posla na teret HZZO-a evidentirani su sljedeći izostanci:

Uzrok izostanka s posla	Dnevno privremeno nesposobni za rad		Indeks	Učešće	
	2020.	2021.		2020.	2021.
Bolest	19.300	21.567	111,75	64,34	65,98
Komplikacije u vezi trudnoće i poroda	6.982	6.622	94,84	23,28	20,26
Izolacija	1.911	2.268	118,68	6,37	6,94
Pratnja i njega člana obitelji	1.804	2.229	123,56	6,01	6,82
Ukupno	29.997	32.686	108,96	100,00	100,00

Od ukupno 32.686 osoba prosječno dnevno bolesnih na teret HZZO-a, muškarci čine 37,61% ili 12.294 osobe, a 62,39% ili 20.392 osobe čine žene, uz napomenu da zbog komplikacija u vezi trudnoće i poroda prosječno dnevno izostaje 6.622 žena.

Na temelju priznatih ozljeda na radu i profesionalnih bolesti od strane HZZO-a, evidentirano je 765.008 dana privremene nesposobnosti za rad (736.828 dana u 2020.). Prosječno dnevno po navedenoj osnovi s posla izostaje 2.444 zaposlenika, a stopa privremene nesposobnosti za rad iznosi 0,15 i u odnosu na 2020. godinu nije se mijenjala. Iznadprosječne stope izostanka s posla po ovoj osnovi evidentirane su u Zagrebu (0,20), Osijeku (0,19), Čakovcu (0,19), Rijeci (0,18) i Virovitici (0,17).

Kao što je već rečeno, ukupna stopa privremene nesposobnosti za rad u 2021. godini na nivou Republike Hrvatske iznosi 4,00. Po područnim službama evidentiran je raspon stope od 2,96 (PS Dubrovnik) do 4,53 (PS Rijeka).

Ako usporedimo ukupan broj dana privremene nesposobnosti za rad i broj aktivnih osiguranika, proizlazi da je svaki zaposlenik na razini Hrvatske tijekom 2021. godine bolovao prosječno 12,5 dana (11,31 dana u 2020.).

Najveći broj dana privremene nesposobnosti za rad po aktivnom osiguraniku iskazan je u PS Rijeka i iznosi prosječno 14,20 dana, zatim u PS Zagreb 13,96, PS Gospić 13,83 i PS Čakovec 13,44 dana.

Prema podacima o ukupnom broju dana privremene nesposobnosti za rad na teret HZZO-a i sredstvima za refundaciju, može se zaključiti da prosječni iznos naknade po danu iznosi 156,51 kn ili mjesečno 4.069 kn.

Prosječni iznos troška HZZO-a po danu za komplikacije u trudnoći iznosi 193,88 kn ili 5.048 kn mjesečno.

Napominjemo da HZZO kod isplate naknade zbog privremene nesposobnosti za rad zbog bolesti i zbog komplikacija u vezi trudnoće i poroda uplaćuje u II. stup za mirovinsko osiguranje za korisnika naknade.

Stopa privremene nesposobnosti za rad na teret HZZO-a u 2021. godini iznosila je 2,03 i različita je po granama djelatnostima što je vidljivo iz sljedećeg pregleda:

Djelatnost		Broj aktivnih osiguranika	Dnevno bolesni	Stopa privremene nesposobnosti za rad na teret HZZO-a
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	33.096	868	2,62
B	Rudarstvo i vađenje	1.132	19	1,71
C	Prerađivačka industrija	214.966	4.981	2,32
D	Opskrba električnom energijom, plinom, parom	15.498	242	1,56
E	Opskrba vodom: uklanjanje otpadnih voda, gosp. otpad.	22.866	619	2,71
F	Građevinarstvo	106.167	1.666	1,57
G	Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila	227.593	5.291	2,32
H	Prijevoz i skladištenje	69.567	1.699	2,44
I	Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluge hrane	70.642	1.197	1,69
J	Informacije i komunikacije	45.811	401	0,88
K	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	42.303	830	1,96
L	Poslovanje nekretninama	14.096	326	2,31
M	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	81.637	1.155	1,41
N	Administrativne, uslužne i pomoćne djelatnosti	46.606	865	1,85
O	Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	116.654	2.205	1,89
P	Obrazovanje	120.982	2.517	2,08
Q	Djelatnost zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	104.185	3.500	3,36
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	28.231	545	1,93
S	Ostale uslužne djelatnosti	27.548	458	1,66
T	Djelatnosti kućanstva kao poslodavca;			
U	Djelatnosti izvan teritorijalnih organizacija	1.148	48	4,16
QQ	Nepoznata djelatnost			
I	DJELATNOSTI PO ODJELJCIMA - UKUPNO	1.390.725	29.432	2,12
-	gospodarska djelatnost obrtnici i profesionalna djelatnost (djelatnost po odjeljcima članka 7. točka 6.)	91.378	1.308	1,43
-	uposleni kod obrtnika i profesionalnih djelatnosti	112.027	2.046	1,83
-	osobe imenovane ili izabrane na stalne dužnosti u tijelima državne vlasti ili lokalne samouprave i ako za to primaju plaću (članak 7. točka 2.)	1.126	4	0,36
-	osobe s prebivalištem ili boravkom u RH zaposleni u inozemstvu kod stranog poslodavca (članak 7. točka 3.)	554	4	0,76
-	članovi uprave trgovačkih društava (članak 7. točka 4.)	938	1	0,07
-	Osobe koje obavljaju poljoprivrednu djelatnost kao jedino ili glavno zanimanje (članak 7. točka 8.)	9.000	1	0,01
-	svećenici i drugi vjerski službenici (članak 7. točka 9.)	1.522	0	
-	osobe koje pružaju njegu i pomoć hrvatskim ratnim invalidima (članak 7. točka 20.)	405	0	
-	osobe kojima je priznata prava na status roditelja njegovatelja prema posebnom propisu (čl. 7. točka 25.)	5.417	0	
-	Članak 8	1	0	
II	OSTALO	222.365	3.364	1,51
	SVEUKUPNO	1.613.091	31.796	2,03

Najviša stopa privremene nesposobnosti za rad na teret HZZO-a iskazana je u djelatnosti Zdravstvene zaštite i socijalne skrbi u visini od 3,36 što predstavlja porast od 8,74% (3,09 u 2020.). U ovoj djelatnosti zaposleno je prosječno 104.185 osoba, prosječno dnevno s posla izostaje 3.500 zaposlenika uz 1.095.458 dana privremene nesposobnosti za rad.

U djelatnosti Opskrba vodom: uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom iskazana je stopa privremene nesposobnosti za rad od 2,71 (2,55 u 2020.), zaposleno je 22.866 osiguranika, a prosječno dnevno s posla zbog bolesti izostaje 619 zaposlenika.

Potrebno je spomenuti djelatnosti koje imaju stopu izostanaka s posla na teret HZZO-a veću od prosjeka Republike Hrvatske, a uz to i veći udio u aktivnim osiguranicima i veliki broj dnevno bolesnih kao što su trgovina na veliko i malo s 227.593 zaposlenih (5.291 dnevno bolestan) te prerađivačka industrija s 214.966 zaposlenih (4.981 dnevno bolestan).

Prema podacima Službe za kontrolu, ovlašteni djelatnici HZZO-a, u 2021. proveli su ukupno 12.195 redovnih i izvanrednih kontrola privremene nesposobnosti za rad (dalje u tekstu PNR), kao i kontrola PNR-a na zahtjev poslodavca pri ugovornim subjektima HZZO-a. Pritom su pregledali 49.265 osiguranika i zaključili 17.366 PNR-a ili 35% kontroliranih PNR-a, što u odnosu na isto razdoblje 2020. znači da je u 2021. pregledano za 26.283 ili 114% više osiguranika te zaključeno 11.497 ili 196% više PNR-a. Potrebno je napomenuti kako su se kontrole PNR-a u 2021. zbog epidemiološke situacije izazvane virusom COVID-19, provodile na tome prilagođen način (putem prijenosa informacija CEZIH portalom, prijenosom osobnih zdravstvenih kartona i prateće medicinske dokumentacije za koje postoje tehnički preduvjeti uz korištenje informatičke podrške HZZO-a).

7. OBVEZE

Produženjem trajanja pandemije bolesti COVID-19, posebice zbog povećanja troškova zdravstvene zaštite, problemi u poslovanju HZZO-a nastavili su se i u 2021. godini te su se odrazili na stanje ukupnih i dospjelih obveza. Tako su na dan 31.12.2021. ukupne obveze iskazane u iznosu od 4.994.274.184 kn od čega su dospjele obveze 1.128.447.187 kn ili 22,59% ukupnih obveza, a nedospjele 3.865.826.997 kn ili 77,41% ukupnih obveza. Usporedbom ukupnih i dospjelih obveza na kraju 2021. godine s istim obvezama na početku godine, dospjele obveze povećane su za 471.309.594 kn, a ukupne za 817.084.356 kn.

Dospjele obveze	31.12.2020.	31.12.2021.	Razlika
0	1	2	3
Zdravstvena zaštita obveznog zdravstvenog osiguranja	440.139.455	737.568.515	297.429.060
Zdravstvena zaštita dopunskog zdravstvenog osiguranja	232.946	711.011	478.065
Novčane naknade	202.530.086	356.830.550	154.300.464
Stručne službe OZO i DZO	14.235.106	15.936.544	1.701.438
Beskamatni zajam od Državnog proračuna		17.400.567	17.400.567
Ukupno:	657.137.593	1.128.447.187	471.309.594

U strukturi dospjelih obveza na dan 31.12.2021., najveći udio čine dospjele obveze za zdravstvenu zaštitu i to u obveznom zdravstvenom osiguranju 737.568.515 kn, a u dopunskom zdravstvenom osiguranju 711.011 kn što čini 65,42% svih dospjelih obveza. Obveze za novčane naknade povećane su za 154.300.464 kn i iznose 356.830.550 kn (31,62% dospjelih obveza) i gotovo u cijelosti se odnose na dospjele obveze za refundaciju naknada korisnicima državnog proračuna zbog izostanaka s posla zbog bolesti, ozljeda na radu, profesionalnih bolesti i naknada braniteljima (342.210.076 kn).

U okviru dospjelih obveza za zdravstvenu zaštitu u obveznom zdravstvenom osiguranju (737.568.515 kn) najveći dio čine dospjele obveze za lijekove na recepte u iznosu od 686.034.609 kn (400.906.869 kn na kraju 2020.) što je uz povećanje obveza za naknade glavni uzrok povećanja dospjelih obveza HZZO-a na kraju 2021. godine.

Isto tako, od predviđenog povrata beskamatnog zajma u 2021. (koji je HZZO dobio kao kompenzacijsku mjeru za mjere pomoći gospodarstvenicima kojima je odgođeno plaćanje doprinosa) u iznosu od 30.000.000 kn, preostala je obveza u iznosu od 17.400.567 kn.

U strukturi nedospjelih obveza, pored obveza za lijekove na recepte, ostalu zdravstvenu zaštitu i naknade, najveća pojedinačna obveza odnosi se na beskamatni zajam u iznosu od 1.047.577.956 kn koju HZZO ima obvezu vratiti u narednom razdoblju.

8. POTRAŽIVANJA

Ukupna potraživanja HZZO-a na dan 31. prosinca 2021. godine iznose 10.654.839.068 kn, od čega ispravak vrijednosti potraživanja iznosi 3.459.096.740 kn.

Naziv potraživanja	Iznos potraživanja (kn)
-depoziti, jamčevni polozi	3.651
-potraživanja od zaposlenih	2.491
-potraživanja za više plaćene poreze i doprinose	434.072
-potraživanja za predujmove	5.193.191.195
-dionice i udjeli u glavnici	43.674.810
-potraživanje za doprinose	3.040.894.279
-potraživanja za pomoći iz inozemstva	5.470
-potraživanja za prihode od imovine	11.303.565
-potraživanja za administrativne, upravne pristojbe	715.928.005
-potraživanja za premiju po policama osiguranja DZO	1.646.313.979
-ostala potraživanja	434.045
-potraživanja za kazne i upravne mjere	1.769.594
-potraživanja od prodaje nefinancijske imovine	883.912
UKUPNA POTRAŽIVANJA	10.654.839.068

Najveći dio potraživanja odnosi se na potraživanja za dane predujmove u javnom sektoru, koja na dan 31.12.2021. državnim bolničkim zdravstvenim ustanovama iznose 2.983.127.059 kn, a lokalnim zdravstvenim ustanovama 2.074.046.930 kn, odnosno sveukupno 5.057.173.989 kn.

Potraživanje za doprinose smanjeno je u odnosu na 2020. za 8,4% i iznosi 3.040.894.279 kn, dok potraživanja za premiju po policama Dopunskog zdravstvenog osiguranja iznose 1.646.313.979 kn.

Ispravak vrijednosti potraživanja iznosi 3.459.096.740 kn, od čega se najveći dio odnosi na sporno naplative doprinose (2.503.506.027,03 kn), koji su knjiženi temeljem izvještaja Porezne uprave o stanju sporno naplativih dugovanja poreznih obveznika na dan 31. prosinca 2021. godine (Porezna uprava vodi analitiku potraživanja za doprinose) te na potraživanja za premiju po policama Dopunskog zdravstvenog osiguranja (888.511.747,70 kn).

9. FINANCIJSKI REZULTAT

Iz prikazanih financijskih pokazatelja proizlazi za je Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje u razdoblju siječanj-prosinac 2021. godine ostvario ukupne prihode i primitke u iznosu od 32.786.242.111 kn i izvršio rashode i izdatke u ukupnom iznosu od 31.038.544.344 kn, temeljem čega je ostvaren višak prihoda u iznosu od 1.747.697.767 kn. Ovaj financijski rezultat predstavlja rezultat poslovanja obveznog i dopunskog zdravstvenog osiguranja, od čega se na dopunsko osiguranje odnosi višak prihoda od 221.619.014 kn. Višak prihoda dodaje se na preneseni višak prihoda i primitaka iz prethodnih godina koji iznosi 608.704.279 kn, iz čega proizlazi da višak prihoda i primitaka za pokriće u sljedećem razdoblju iznosi 2.356.402.046 kn.

Slijedom prethodno iznesenog, sukladno Pravilniku o proračunskom računovodstvu i Računskom planu, iskazani višak prihoda s obzirom na modificirani način prikazivanja poslovnih događaja predstavlja razliku između naplaćenih prihoda i zaprimljenih računa u 2021. godini te u troškovima ne prikazuje stvarno doznačena sredstva bolničkim zdravstvenim ustanovama od strane HZZO-a. Naime, s obzirom na to da većina bolničkih zdravstvenih ustanova nisu ispostavile dovoljno računa za izvršeni rad (čime bi mogli pokriti doznačene avanse za redovna i dodatna sredstva tijekom godine), HZZO nije mogao sva doznačena sredstva prikazati kao trošak te financijski rezultat iskazan po modificiranom načelu ne prikazuje stvarno utrošena sredstva.

10. ZAKLJUČAK

- Snažan gospodarski rast u 2021. godini (u odnosu na veliki pad u prethodnoj godini), iako promjenljivom dinamikom tijekom godine, u konačnici je imao pozitivan učinak na rast prihoda od doprinosa Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje. Međutim, nastavak pandemije bolesti COVID-19 dodatno je povećalo troškove zdravstvene zaštite (troškovi testiranja, nabave cjepiva protiv bolesti COVID-19, mobilnih timova za cijepljenje, liječenje oboljelih, dodatna sredstva bolnicama s covid odjelima, posebni dodaci na plaće zdravstvenim djelatnicima koji skrbe o covid bolesnicima, bolovanja i sl.) što je dovelo do problema u financijskom poslovanju kako u HZZO-u, tako i u cijelom zdravstvenom sustavu. Zbog toga je Ministarstvo financija u cilju stabilizacije sustava, već u prvom kvartalu interveniralo ubrzanim povlačenjem sredstava iz proračuna HZZO-u i dodatnim sredstvima bolničkim zdravstvenim ustanovama zbog čega su donesene dvije izmjene i dopune financijskog plana u lipnju (NN 69/21) i studenom 2021. (NN 122/21) čime su se prihodi od proračuna povećali od inicijalno planiranih 2,760 mlrd. kuna na 6,818 mlrd. kn ili za 4.058 mlrd. kn od čega je bolnicama preko HZZO-a doznačeno 2,1 mlrd. kuna, a ljekarničkim ustanovama 1,958 mlrd. kuna. Time se postiglo da se dospjele obveze za lijekove na recepte i dospjele obveze bolnica prema dobavljačima za lijekove i potrošni medicinski materijal zadrže u prihvatljivim rokovima plaćanja.

Ukupni prihodi i primici HZZO-a ostvareni su u iznosu od 32.786.242.111 kn, od čega su prihodi od doprinosa ostvareni u iznosu od 23.362.833.003 kn, što je 2.320.019.116 kn ili 11,03% više u odnosu na izvršenje u 2020. godini. Prihodi od proračuna iz već spomenutih razloga, veći su 3.048.790.714 kn ili 80,89% i iznose 6.818.005.710 kn. Prihodi po posebnim propisima veći su 5,56% i iznose 2.587.182.144 kn.

Ostvarenim приходima pokriveni su troškovi zdravstvene zaštite obveznog osiguranja u iznosu od 26.277.030.933 kn, dopunskog osiguranja u iznosu od 1.156.766.437 kn, troškovi naknada od 3.168.724.519 kn, troškovi stručne službe 423.423.022 kn i otplata beskamatnog zajma u iznosu od 12.599.433 kn.

U okviru troškova zdravstvene zaštite najveći udio čini bolnička zdravstvena zaštita s iznosom od 10.626.704.429 kn ili 21% više u odnosu na prethodnu godinu. Međutim, potrebno je napomenuti da je bolnicama (kroz ubrzano povlačenje sredstava, dodatnim sredstvima iz proračuna i plaćanjem limita u 100 % iznosu neovisno o izvršenju) doznačeno 2,636 mlrd. kuna više nego je iskazano u troškovima zbog toga što bolnice (sukladno Pravilniku o proračunskom računovodstvu i računskom planu) nisu za sva dobivena sredstva ispostavile račune za izvršene zdravstvene usluge i HZZO ih nije mogao prikazati u troškovima. Pored povećanja troškova specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite od 15,79% zbog troškova velikog broja testiranja i troškova mobilnih timova za cijepljenje, najveće povećanje bilježi se u okviru aktivnosti Ostala zdravstvena zaštita koja je izvršena u iznosu od 1.340.853.476 kn ili 101,92% više u odnosu na 2020., od čega se samo na troškove cjepiva odnosi 740.035.253 kn (609,8 mil. kn za cjepiva protiv bolesti COVID-19) i predstavlja glavni generator povećanja troškova ostale zdravstvene zaštite. Potrebno je naglasiti da su cjepiva protiv bolesti COVID-19 uvrštena u program cijepljenja za sljedeće trogodišnje razdoblje, zbog čega će u narednim godinama HZZO morati i dalje izdvajati značajan iznos za cjepiva.

Također je potrebno je spomenuti da se u okviru ukupnih troškova zdravstvene zaštite samo u 2021. godini, na troškove vezane samo uz bolest COVID-19 odnosi 1,921 mlrd. kuna te zajedno s ostalim troškovima HZZO-a vezanih uz COVID-19 u iznosu od 1,071 mlrd. kuna (naknade zbog izolacije, cjepiva protiv bolesti COVID-19, nabavu lijeka Veklury (remdesivir), odobrenog lijeka protiv bolesti COVID-19 Ronapreve, posebne nagrade zdravstvenim djelatnicima i dodatna sredstva (KB Dubrava i Klinika „Dr. Fran Mihaljević“) čine ukupan iznos od 2,992 mlrd. kuna covid troškova HZZO-a u 2021. godini.

Iz prethodno opisanih financijskih pokazatelja proizlazi da je HZZO u 2021. godini uz ostvarene prihode i primitke u ukupnom iznosu od 32.786.242.111 kn i ispostavljenih računa zdravstvenih ustanova za izvršene usluge (troškovi zdravstvene zaštite) te troškova naknada, stručne službe i otplate zajma u ukupnom iznosu od 31.038.544.344 kn ostvario višak prihoda od 1.747.697.767 kn (od čega se na dopunsko osiguranje odnosi višak prihoda od 221.619.014 kn).

- Nakon kratkotrajnog pada broja aktivnih osiguranika u prethodnoj godini, u 2021. trend rasta broja aktivnih osiguranika ponovno se nastavlja. Naime, iako pandemija bolesti COVID-19 još traje i broj zaraženih je bio veći, posebice u prvom i zadnjem kvartalu, uz propisane epidemiološke mjere, procjepljivanjem stanovništva i turističkom sezonom iznad svih očekivanja (gotovo na razini 2019.) došlo je do značajnog rasta gospodarskih aktivnosti što je rezultiralo rastom BDP-a, a time i broja zaposlenih. Tako je prema evidenciji HZZO-a, prosječan broj aktivnih osiguranika u 2021. iznosio 1.613.090 što je povećanje od 2,41%, odnosno evidentirano je 37.898 više zaposlenih nego u 2020. Međutim ukupan broj osiguranika je u laganom padu te je evidentiran 4.148.091 osiguranik ili 0,33% manje.
- Ukupna stopa privremene nesposobnosti za rad povećana je i iznosi 4,00 (3,60 u 2020.). U strukturi ukupne stope, stopa privremene nesposobnosti za rad na teret poslodavca iznosi 1,97 i veća je 15,88 % od stope iskazane u prethodnoj godini kada je imala značajan pad. Stopa privremene nesposobnosti za rad na teret HZZO-a iznosi 2,03 (u istom razdoblju prethodne godine iznosila je 1,90) i povećana je 6,84%. Najveći utjecaj na povećanje stope na teret HZZO-a imalo je povećanje izostanaka s posla zbog bolesti (porast s 1,23 na 1,35). Prosječno dnevno s posla izostaje 64.430 zaposlenih od čega 31.744 zaposlenika na teret poslodavca (26.729 u 2020.), a 32.686 na teret HZZO-a (29.997 u 2020.) od kojih zbog bolesti izostaje 21.567 osoba (19.300 u 2020.), komplikacija u vezi trudnoće i poroda 6.622 osobe (6.982 u 2020.), izolacije 2.268 osoba (1.911 u 2020.) te pratnje i njege člana obitelji 2.229 osoba (1.804 u 2020.).
Stopa privremene nesposobnosti za rad zbog ozljede na radu i profesionalnih bolesti u 2021. godini iznosi 0,15, isto kao i u 2020. godini.
- Nastavak težih uvjeta poslovanja i u 2021. godini odrazili su se na stanje ukupnih i dospjelih obveza HZZO-a. Tako su na dan 31.12.2021. godine ukupne obveze iskazane u iznosu od 4.994.274.184 kn od čega su dospjele obveze 1.128.447.187 kn ili 22,59% ukupnih obveza, a nedospjele 3.865.826.997 kn ili 77,41%. Usporedbom ukupnih i dospjelih obveza na kraju 2021. godine s istim obvezama na početku godine, dospjele obveze povećane su za 471.309.594 kn, a ukupne za 817.084.356 kn. U strukturi dospjelih obveza, najveća stavka odnosi se na obveze za lijekove na recepte u iznosu 686.034.609 kn s kašnjenjem od 59 dana od dana dospijeca plaćanja računa. U strukturi nedospjelih obveza, najveća pojedinačna obveza odnosi se na beskamatni zajam u iznosu od 1.047.577.956 kn koji HZZO ima obvezu vratiti kroz naredne dvije godine.